Digitized by Google

2

DECRETA ET STATVTA SYNODI PROVINCIALIS MECHLINIENSIS:

Die vigeſima ſexta menſis Iunij anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi, Pontificatus Sanctiſſimi in CHRISTO Patris ac D. N. D. PAVLI Diuina prouidentia Papæ V. anno tertio inchoatæ, & vigeſima die menſis Iulij eiuſdem anni concluſæ:

Præſidente in ea R^{mo} & Illmo in CHRISTO *Patre ac Domino* D. MATTHIA HOVIO *Archiepiſcopo Mechlinienſi, præſentibuſque omnibus Epiſcopis Comprouincialibus.*

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI.
M. DC. XXXIII.

Digitized by Google

CONVOCATIO CONCILII PROVINCIALIS MECHLINIENSIS.

MATTHIAS Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Mechlinienſis, RRmis DDnis Epiſcopis Comprouincialibus ſuis, totique Clero, & vniuerſo populo Diœceſis ac prouinciæ Mechlinienſis, Salutem in Domino.

DOCET *nos Euangelium, dormientibus hominibus, in agro Dominico ab inimico ſuperſeminari zizania: quò fit vt in Eccleſia Dei numquam hæreſes, numquam deſint ſcandala. Quapropter maximè neceſſarium eſt non dormire, ſed ſemper vigilare Paſtores Eccleſiæ, vt in ea, vel non ſuperſeminentur deprauatæ doctrinæ morúmve zizania, vel ſi ſubnaſci aliqua cœperint, tempeſtiuè opprimantur, aut euellan-*

Digitized by Google

euellantur: atque ideò etiam conſuetudinis ſemper fuit, iam inde ab Apoſtolorum temporibus, in Eccleſia Dei Synodos & Concilia cogere; per quæ Superiorum Eccleſiaſticorum communi vigilantia, cõſilio ac decreto, dictis malis occurreretur, & ſanæ doctrinæ puritas & morum integritas illibata conſeruaretur; vt ex omnium ſæculorum Hiſtorijs, & Conciliorum decretis, quæ etiamnum in omnium manibus ſunt, manifeſtiſſimè conſtat. Quapropter etiam SS^{ta} Synodis Tridentina meritò mandauit omnibus Metropolitanis, vt ſingulis trienniis conuocatis omnibus Comprouincialibus ſuis, Prouinciale Concilium celebrent; eidemq́ſ ſacro decreto mox à dicto SS^{to} Concilio Tridentino abſoluto, anno ſcilicet ſeptuageſimo, Mechliniæ obedire voluit Illuſtriſſimus & Reuerendiſſimus D. Cardinalis Granuellanus, piæ memoriæ, primus Archiepiſcopus Mechlinienſis, quantumuis ob neceſſarias cauſas extra Prouinciam ſuam degens: ac deinde rurſum anno ſeptuageſimo quarto Louanij. Sed cùm anno ſeptuageſimo octauo ingraueſceret bellum ciuile, & mox tota hæc regio ferro flammæq́ tradita videretur, ſic vt ſeptem Ciuitatum Epiſcopalium huius Prouinciæ duæ tantùm immunes manerent ab oppreſſione Hæreticorũ, ac proinde

omnia

omnia paſsim Capitula diſpergerentur, Monaſteria exterminarentur, Parochiales Eccleſiæ deuaſtarentur, itinera denique omnia latronibus infeſtarentur, totúſque Clerus proſcriberetur profligaretúrque; neceſſariò intermitti debuit ſanctum hoc opus cogendorum Conciliorum Prouincialium, cùm tamen iis alioqui maximè opus videri poſset, ob effuſam vbique hæreſim, & morum corruptelam. Nunc autem per Dei miſericordiam, & Regis ac Principum noſtrorũ Catholicorum non minùs ſumptuoſam quàm laborioſam ſollicitudinem, nonnihil mitigata calamitatis acerbitate, re communicata cum Reuerendiſsimis Dominis Fratribus noſtris Comprouincialibus, ac cum Venerabilibus Dominis in Chriſto nobis plurimùm dilectis Decano & Capitulo Eccleſiæ noſtræ Metropolitanæ, necnon cum Vicariis noſtris, Synodi Prouincialis conuocationem exiſtimauimus non diutiùs differendam; ſed eam proxima hac æſtate, Deo opitulante, celebrandam, idq; prout etiam Sereniſsimæ S. Celſitudini viſum eſt, in Ciuitate Mechlinienſi, Eccleſiaq; noſtra Metropolitana. Quapropter Reuerendiſsimos in Chriſto Patres, ac Fratres, Gandenſem, Siluæducenſem, Ruremundanum, Brugenſem, Antuerpienſem, & Iprenſem, ipſorúmque

Cathedralium Eccleſiarum Capitula, ac alios quoſcumque qui de iure vel conſuetudine Concilio Prouinciali intereſſe debent, ſeriò requirimus, hortamur, & monemus; & nihilominùs pro auctoritate noſtra Archiepiſcopali, eiſdem, & eorum ſingulis, in virtute ſanctæ Obedientiæ, ac ſub pœnis à iure ſtatutis, districtè præcipimus & mandamus; vt per ſemetipſos, aut ſi fortè iuſto detineantur impedimento (de quo competentem fidem facere tenebuntur) ſaltem per Procuratores ſuos legitimos, ad dictam Synodum, & Concilium Prouinciale in dicta Ciuitate Mechlinienſi celebrandum die 25. Iunij, poſtridie ſcilicet S. Ioannis Baptiſtæ præſentis anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi, conueniant ac compareant. Ipſiq́; Reuerendiſſimi Comprouinciales noſtri, quoſcumque ſuarum Diœceſium reſpectiuè Abbates, Prælatos, Capitula & Conuentus, alioſq́; qui de iure vel conſuetudine intereſſe debent ad hanc Synodum, tunc quoque comparere faciant; ad nobiſcum, de modo & ratione, quibus errantes à fide ad Eccleſiæ gremium reuocari, vitia, abuſus, & ſcandala tolli, & Eccleſiaſtici officij ratio in melius reformari valeat, aliisq́; ad hanc rem pertinentibus & neceſſariis, tractandum, conſultandum & deliberandum, ac demum per nos

cum

Digitized by Google

cum præfatis Reuerendiſſimis Fratribus & Coëpiſcopis Suffraganeis noſtris, prout opportunum videbitur, Deo aſpirante, concludendum, decidendum, & ſtatuendum. Vt autem præſentes noſtræ litteræ, ad omnium, quorum intereſt, notitiam perueniant, earum exempla per Secretarium noſtrum ſubſignata, ac contraſigillo noſtro munita, valuis ſingularum Eccleſiarum Cathedralium noſtræ Prouinciæ, necnon Collegiatarum S. Petri Louanÿ & S. Gudilæ Bruxellæ, affigi volumus; ac eos, quos concernunt, ſic arctari, ac ſi ipſiſmet coràm prælecta & inſinuatæ forent, decernimus & declaramus: cum intimatione, quòd ſiue ad dictam diem comparuerint, ſiue non, nos nihilominùs ad dictæ Synodi Prouincialis celebrationem procedemus, & procedi faciemus prout iuris fuerit & rationis, abſentium contumacia in aliquo non obſtante. Datum Mechliniæ in Palatio noſtro Archiepiſcopali, pridie Kalendas Martÿ, anno Domini milleſimo ſexcenteſimo ſeptimo.

✠ De mandato R^mi^ & Ill^mi^ Domini Archiepiſcopi Mechlinienſis.

Iac. van Saſſeghem Secret.

Digitized by Google

DECRETVM,

Quòd nulli præiudicium fiat ex ordine euocationis aut ſeßionis in hac SYNODO:

Pronuntiatum à Secretario CONCILII *die* XXVI. *Iunij anni* M. DC. VII.

HABITA cum noſtris Confratribus Epiſcopis Comprouincialibus ſuper ordine Eccleſiarum matura communicatione; de ipſorum conſilio & aſſenſu, ad euitandas quæſtiones, quæ inde in principio oriri poſſent, declaramus omne id ſine præiudicio ordinis & honoris futurum, quidquid in præſenti Prouinciali Concilio accidet, ex Eccleſiarum euocatione, aut Deputarorum ſeſſione: quodque nemo per hoc aliquid noui iuris quoquo modo prætendere poterit in futurum. Ne tamen quæſtiones de ordine Eccleſiarum cum alicuius iniuria diſſimulare velle videamur, liberum erit omnibus, ſuo tamen loco, rationes, ſi quas habeant, proponere à Patribus examinandas.

ORA-

ORATIO EXHORTATORIA,

Habita per Reuerendiſſimum & Illuſtriſſimum Dominum Archiepiſcopum Mechlinienſem ad vniuerſum Clerum in Concilio Prouinciali iam congregatum.

REVERENDISSIMI PATRES,
REVERENDI AC VENERABILES DOMINI:

GRATIAS Diuinæ Bonitati ago, quæ in dira huius belli tempeſtate animos veſtros permouit, voſque in itinere ſic conſeruauit, vt ad hunc ſacrum cœtum ſalui conueniretis: vbi iam mihi incumbit, vobis aperire cauſas huius conuocati Concilij, & eius celebrandi modum aliquem proponere. Quod quidem non videor commodiùs facturus, quàm ob oculos ponẽdo exhortationem pientiſſimi & zeloſiſſimi Principis Nehemię, cuius hæc ſunt verba: *Vos noſtis afflictionem, in qua ſumus, quia Ieruſalem deſerta eſt, & portæ eius conſumptæ ſunt igni. Venite, & ædificemus muros Ieruſalem, & non ſimus vltrà opprobrium.* Qua quidem exhortatione vir ſanctus ac prudens alloquitur contribules ſuos de tribu Iuda & Beniamin, iam ex Perſica captiuitate reduces: qui cum ipſo in afflictione erant, eò quòd templum inuenirent conflagratum, ac nata in eo virgulta & arbuſta; Sacerdotes Leuitaſque profligatos, clauſa iam ora canentium Dominum, defeciſſe ſacri-

2. Eſd. 2.

Eſth. 13.

Digitized by Google

ficia officiaque diuina, neglectas planè contem-
Pſ. 105. ptaſque ſanctæ legis cærimonias, muros Ieruſa-
lem deuaſtatos, populum commixtum fuiſſe in-
ter gentes, & didiciſſe opera eorum; bonam de-
nique Iſraëlitarum partem adhuc inter atheos
detineri captiuam; ac præter hæc omnia, ſe vn-
dique Dei ſuiſque hoſtibus cicumcingi: idque
(quod plurimùm eos angebat) propter ipſorum
Thren. 1. peccata, dicente Ieremia Propheta: *Peccatum
peccauit Ieruſalem, & ideò inſtabilis facta eſt.*
Dan. 1. Quod etiam flebiliter Deo cõfitebantur Daniel,
1. Eſd. 9. Eſdras, & Nehemias. Sed hæc illorum afflictio
2. Eſd. 1. fuit. nunc noſtram inſpiciamus, neque ei abſi-
milem reperiemus. Quot enim nunc templa ex-
uſta? Quot monaſteria paſſim vaſtata? Quot al-
taria euerſa, quot polluta videmus? atque vtinam
non multò plura viua Dei templa præteriti tem-
poris tempeſtate, non tantùm in Hollandia, Ze-
landia, Geldria, Friſia, ac Tranſiſulana, verùm
& in multis Brabantiæ locis, diabolo ceſſiſſent!
Quot infauſtis hiſce temporibus abuſus, quot
ſcandala ſubnata ſunt? Dei miniſtrorum nume-
rus quomodo imminutus eſt, vt, cùm in ſingulis
pænè parochiis plures eſſe ſoleant qui laudes
Deo perſonarent, cultum diuinum ac ſacrificia
ad Deum populo placandum concelebrarent,
necnon verbo Dei ſanctiſſimiſque Sacramentis
populum paſcerent, nunc in oppidis quidẽ pau-
ci ſint, in pagorum multis Eccleſiis nulli: & inter
eos ipſos, quos populi neceſſitatibus diuina cle-
mentia reliquit, eheu! quàm multi adhuc neceſ-
ſariis vitæ deſtituti? Quàm multi deniq; morum
corre-

correctione indigent? Scholę grammaticales pleræque omnes defecêre; Catechiſticæ paucæ ſunt; pauca Seminaria Sacerdotum, eaque ipſa parum dotata. Et quod omnium maximè deplorandum eſt; quàm multis in locis officium diuinū Deum populo irritat magis quàm conciliat, ob id celebrantium nauſeam ac præcipitantiam, ob paramentorum ſordes & contemptibilem vilitatem, atque ob veterum ſanctarum auguſtarumq; cærimoniarum neglectum & contemptum? Quantum in multorum animis, ex conuerſatione cum hæreticis hîc multis annis paſſim dominantibus, praui fermenti hæſit, imò & hæret etiamnum? Quot in populi manibus pernicioſi relicti ſunt libri, ceu quædam gentium idola? Et vt mala cuncta breuiter recenſeam; quantus denique numerus fratrum, conſanguineorum, & amicorum noſtrorum adhuc ſub diro illorum iugo in vicinis Prouinciis detinetur, cum grauiſſimo periculo animarum ſuarum? Quæ quidem omnia in vindictam peccatorum noſtrorum indubiè patimur, dum gratiam Dei in vacuum accepimus; 2. Cor. 6
dum arida ligna manſimus, non reddentes fru- Luc. 23. Mat. 21.
ctum Domino vineæ, neque charitatem veritatis habuimus; 2. Theſſal. 2.
dum anima noſtra nauſeauit ſuper manna noſtro, Num. 21
nimirum, Verbo Dei & ſacroſanctis Sacramentis, quaſi cibo leuiſſimo; & Domus orationis, cultuſque diuini, neglecta, ſordibus horruit, & non niſi ſolis labiis in ea Deus honorari viſus eſt. Sanè, his & infinitis aliis Eccleſiæ Belgicæ malis qui non affligitur, qui non vritur, ob hæc qui non gemit, aut piè

lu get,

Digitized by Google

Apoc. 3. luget, nec calidus eſt, nec frigidus; & nullius minùs quàm Eſdræ, quàm Nehemiæ imitator. Quid ergo à nobis omnibus hæc Eccleſiæ Dei facies requirit, PATRES REVERENDISSIMI, & FRATRES, quotquot adeſtis, CHARISSIMI? Anne, vt ſuauiter ſedentes, otioſi, ſpectemus ipſius
Ezech. 13. collabentis miſeriam, nec aſcendamus ex aduerſo opponentes murum pro domo Iſraël? nihil
Amos 6. patientes ſuper contritione Ioſeph? & quaſi per
Luc. 10. viam, id eſt, obiter, & ex occaſione tantùm ſalu-
Ezech. 34. tantes ac ſaluantes ſubditos noſtros, lana honoris & lacte vtilitatis ex grege nobis commiſſo contenti, ac interim quod perit, non requirẽtes? Abſit, abſit inquam. Quia, teſte D. Auguſtino, *vt*
Epiſtola 148. *nihil eſt in hac vita, & maximè hoc tempore, facilius, lætius, & hominibus acceptabilius Epiſcopi, Presbyteri, aut Diaconi officio, ſi perfunctoriè atque adulatoriè res agatur; ita nihil apud Deum miſerius, & triſtius, & damnabilius.* Et quidem videri poſſemus perfunctoriè egiſſe, quòd dictis malis per Concilium occurrere non ſtuduerimus, præſertim id ſeriò mandante Sacro Concilio Tridentino: verùm id, ob belli impedimẽta, ac ſpem rerum tranquilliorum, ac proinde etiam maioris fructus, vſque nunc differendum prudenter iudicabat Ill^mus^ & R^mus^ Dominus Octauius Frangipani, Archiepiſcopus Tarentinus, Nuntius Apoſtolicus, pridem hinc digreſſus. Nimirum quia poſuit præteritis annis Deus tenebras, horam ſcilicet & poteſtatem tenebrarum, & facta
Pſ. 103. eſt nox; in ipſa pertranſierunt omnes beſtiæ ſiluæ, brutales nimirum illi itinerum infeſtatores, necnon

necnon etiam hæretici, vt catuli leonum rugientes, vt rapiant eſcam ſibi, animas à Deo deſertas. Sed dum nunc videtur oriri ſol induciarum, & ſperatæ pacis, & in cubilibus collocantur hi catuli, iuſſi nimirum intra ſua præſidia ſe continere, exibit homo ad opus ſuum: tempus ſcilicet eſt, vt pio nunc operi accingamur, nunc bona conſilia ineamus ad mundanda Sancta, & renouanda; ne diutiùs quieſcentibus nobis exprobret per Prophetam ſuum Zachariam Deus: *O Paſtor & idolum derelinquens gregem.* ſi ſcilicet cùm oculos, vt idolum, habeamus, nec tamen oſtendamus nos videre abuſus & ſcãdala per nos corrigenda: pedes, vt idolum, ſed perambulare gregem Dominicum non lubeat; nec clamemus in gutture noſtro, quantumuis lupum graſſari intelligamus: nares quidem habeamus, nec tamen ſubodoremur quò hæc mala tendãt omnia, quid nobis, quid ouibus noſtris ſint allatura. Conſilio igitur Nehemiæ acquieſcamus, & quid porrò dicat audiamus: *Venite, & ædificemus*, inquit, *muros Ieruſalem.* Qua quidem exhortationis voce (*Venite*) nullam profectionem corporalem requirebat; iam exiſtentibus in Iudæa hæc loquẽs; ſed animorum coniunctionem in opus, quod præ manibus erat, quam & obedienter mox præſtabant, dicente Scriptura: quòd congregata ſint in opus quadraginta duo millia virorum, quaſi vir vnus; id eſt, omnes in eumdem ſcopum collimantes, omnes idipſum concorditer agentes. Quod & nobis omnibus ad hanc congregationem conuenientibus ſummopere obſeruandum erit,

1. Machab. 4.

Zachar. 11.

1. Eſd. 2.

erit, vt ſimus, quaſi vir vnus, & nihil æquè caueamus, atque contentionis ſtudium; quo (quod abſit) oboriente, nihilo ampliùs fecerimus, quàm
Gen. 11. qui turrim Babylonicam moliebantur iam diuiſis inter ſe linguis. Rogo itaque vos omnes obe-
1. Cor. 1 dire Apoſtolo dicenti: *Obſecro autem vos fratres per nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt idipſum dicatis omnes, & non ſint in vobis ſchiſmata.* Proponere quidem, & ſuggerere cuique licebit quod ad rem pertinere putauerit; ſed vt hoc non niſi ſuo loco & ordine fiat, nec importuna ſuggeſtione quiſquam perturbet, ſignificabūtur omnibus capita ſeu tituli agendorum, & eorum ordo, quo ſuo loco & tempori quiſque ſuum conceptum reſeruet. Interim verò ſapere apud ſemeipſum, aut, quod hinc naſci ſolet, pro ſentētia ſua, quam Chriſtiana humilitas aliorum iudicio ſubiicere mandat, decertare aut contendere nemo præſu-
1. Cor. 11. mat, memor dicti Apoſtolici: *Si quis autem videtur contentioſus eſſe, nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei.* Et altè quiſque recogitet admonitionem Iacobi Apoſtoli, qui cùm
Iac. 3. initio capitis tertij Epiſtolæ ſuæ dixiſſet; *Nolite plures magiſtri fieri, fratres mei, ſciētes quia maius iudicium ſumitis*; addit in fine: *Quòd ſi zelum amarum habetis, & contentiones ſint in cordibus veſtris, non eſt iſta ſapientia de ſurſum deſcendens à Patre luminum, ſed terrena, animalis, diabolica.* Et porrò indicans, quando quis exiſtimare poſſit ſe verè ſapere, ſubnectit: *Quæ autem de ſurſum eſt ſapientia, primùm quidem pudica eſt, deinde pacifica, modeſta, ſuadibilis, bonis conſentiens.* O verè

aurea

Digitized by Google

aurea verba! quæ vel ſola meritò ſufficiant ad hæreſes omnes extinguendas, ad pertinaces omnes confundendos, ad diſcordes omnes conciliandos. Quare qui pudicam non habet ſapientiam, id eſt, non verecundè ſententiam ſuam profert; qui modeſtam ſapientiam non habet, id eſt, non humiliter de ſuo iudicio ſentit; qui bonorum ſuaſionibus acquieſcere reſpuit, ideoq; ſuadibilis non eſt; qui non veretur à bonis diſſentire, liquidò cognoſcat non eſſe ſapientiam ſuam de cælo à Patre luminum, vt pro eius defenſione contendere debeat. Et magnopere præterea nobis conſiderandum eſt, quod de naſcente Eccleſia refert beatus Euangeliſta Lucas, nimirum fidelibus fuiſſe omnibus cor vnum, & animam vnam: quorum hîc, ſi vnquam aliàs, fidos imitatores nos eſſe conuenit. Vnde & ſe quiſque ſuſpectum habere debet, ne ſui ſenſus amantior impios Sanaballath & Tobiam plus referat deſtruentes, quàm pios Nehemiam & Eſdram ædificantes. nam, vt ait Sapiens, *vnus ædificans, & vnus deſtruens, quid prodeſt illis, niſi labor?* Sed pergamus, & quid porrò Nehemias moneat, videamus. Poſtquam enim is per verbum (*Venite*) animorum vnionem indixerat, non minùs quid nobis nunc, quàm quid illis tunc agendum erat, conſequenter deinde expreſſit: *Ædificemus*, inquit, *muros Ieruſalem.* Ad id, nempe, quadraginta duo millia virorum conuenerant, huic operi, quaſi vir vnus, incumbebant. Illud ipſum & nobis nunc cordi ſit, huic ſedulò intendamus, ad quod tanto numero conuenimus: nam hæc eſt ratio,

Act.4.

2.Eſd.4.

Eccli.34.

Digitized by Google

ratio, hic vnicus ſcopus huius conuocati Concilij, vt, videlicet, vnanimi ſtudio, & vt ſapientes
1.Cor.3 Architecti Eccleſiæ collapſa reſtauremus, angulari lapidi piè ſuperædificantes. At videat vnuſ-
Ibidem. quiſque, inquit Apoſtolus, quomodo ſuperædificet: nam fabros ſpirituales eſſe Sacerdotes & Eccleſiæ Paſtores teſtatur Deus, loquẽs Ieremiæ Prophetæ, qui erat de Sacerdotibus Anatoth:
Ierem.1. *Ecce conſtitui te hodie ſuper gentes & regna, vt euellas & deſtruas, ædifices & plantes.* Euellamus igitur, quæ in agro Dominico deprehenderimus ſuccreuiſſe zizania, quæq; in atriis Domini ſubnata virgulta: deſtruamus malè fabricata per præteritorum temporũ nimiam licentiam: plantemus è diuerſo ſalutarium legum ſanctarumq; conſtitutionum ſurculos, vnde piorum operum & vitæ veræ Eccleſiaſticæ fructus proueniant: & dum ſinguli non poſſumus omnia, Nehemiæ ſapientiam ſequamur; vt, quemadmodum ille plurimos in fabricam ſuam conquirebat operarios, ita & nos hîc ſolliciti ſimus de creandis Paſtoribus, præcipuam curam in hoc Concilio gerentes circa erectionem & dotationem Seminariorum: (quod & præ ceteris voluit nobis eſſe cordi S. Concilium Tridentinum) vt in iiſdem multi
Mat. 9. adaptentur Paſtoratui; quia meſſis vbique multa, ſed operarij, eheu! nimis pauci. Deinde vbi Paſtores aſſumpſerimus, & hoc nobis feriò curandum venit, ne ij ipſi fraudentur cibo ſuo, aut eorum neceſſitatibus quid deſit in hac tanta an-
1.Tim. 5. nonæ caritate: qui enim benè præſunt Preſbyteri, duplici honore digni haberi debent, ne tædio

per

Digitized by Google

per inediam ſuperati, ſtationem ſuam deſerant. Sed & aliud factum nobis in Nehemia imitandum occurrit: quòd videlicet, ſicut is, diſtributis oneribus, certas murorum rupturas certis familiis ſarciendas deſtinabat, donec omnes in vnum conſolidarentur; ita & diuerſis hîc diuerſa incũbent munera, vt nimirum alij proponant, alij reſoluant & decernant: alij Secretarij ſint, alij negotiorũ Promotores: hi quæ ad Theologiam, alij quæ ad Ius pertinent, ſubminiſtrent: ſicque gratiam quiſque ſibi datam in alterutrum (vt loquitur Apoſtolus) adminiſtrabit. Omnia verò noſtra in charitate fiant, & vnus tam pij operis conſummandi ſcopus nos connectat, & quaſi virum vnum efficiat. *Ædificemus & plantemus* à nobis ipſis inchoando; ſuũ videlicet quiſque, ac domeſticorum ſuorum hortum, primùm zizaniis expurget, & inde veteris hominis rudera remoueat: atque vt ipſimet inprimis tamquam lapides viui Chriſto ſuperædificemur, ſeriò ſinguli noſtrûm per veram pœnitentiam, ieiunia, eleëmoſynas, deuotas preces, piaq; ac frequentia ſacrificia, ad Deum recurramus; enixè rogantes, vt nos Spiritu ſuo dirigat, & recta ſapere cõcedat, ſuggeratq; ſeruis ſuis, quæ ad renouationem Eccleſiaſticæ diſciplinæ, quæq; ad bonam ac ſalutarem populi ſui directionem neceſſaria nouit: ſicque benignè faciat in bona voluntate ſua Sioni, vt per pia ſanaque conſilia, ac decreta noſtra, ædificentur muri Ieruſalem; atque ita noſtras, omniumque nobis ſubditorum, iuxta dictum Apoſtoli Petri, caſtificet animas in obe-

1. Eſd. 3.
1. Pet. 4.
1. Cor. 16.
1. Pet. 2.
Pſal. 50.
1. Pet. 1.

dientia charitatis: id eſt, omnium mentes ita purificet, omniumq; oculum ac intentionẽ tam ſimplicem faciat, vt ex imis præcordiis quiſque ſe oſtendat diligere decoré domus Dei, promptè obediendo in hac ſacra Congregatione decernẽdis; nam ſine vera perfectaque obedientia, nullus Concilij fructus. Nemo igitur cõtra id quod verum, iuſtum, & ſanctum eſt, quod Canonibus veteribus, quod denique nouo iuri ſacroſancti Concilij Tridentini conforme, ſui Capituli, ſui Monaſterij, ſuæ Eccleſiæ conſuetudines alleget: ſed euelli obediẽter patiatur, quod per inolitam conſuetudinem malè ſuccreuit, vt meliori plãtæ locus fiat: nemo hîc ius acquiſitũ contra ius in ſacris Canonibus aut ſancto Concilio Tri-
Ioſ.22. dentino ſancitum alleget: nemo altare contra altare erigat: nemo priuilegia contra intentionem dantis extendat, aut abrogata obtendat: nemo denique ſe à Dei lege, aut Apoſtolicæ Sedis delegatis, exemptum putet. Hortor autem vos pau-
Heb. 13. cis, cũ Apoſtolo dicente: *Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis; ipſi enim peruigilãt tamquam rationẽ reddituri pro animabus veſtris.* Seriò cõſideret quiſque, nullum agrum, nullum hortum tam benè excultum, qui non ſubinde indigeat expurgatione & raſtro: nullam quoque tam exactè ædificatam domum, quæ non aliquandò reſtaurationem requirat. Quocircà & mira prouidentia Spiritus ſanctus Eccleſiam ſuam regens, per ſacrum Concilium Tridentinum mãdauit, in omni Prouincia Concilium ſingulis trienniis, in omni Diœceſi ſingulis annis cogẽdum. quod

totum

totum indubiè fruſtraneum & illuſorium erit, niſi adſit, vt antè diximus, vera obedientia: quæ vbi deeſſe ſolet, & Conciliorum celebratio, & ipſa quoque religio tandem perire ſolet. Quamobrem & ſic comminatur Deus per Prophetam Oſeë: *Verùmtamen vnuſquiſque non iudicet, & non arguatur vir; populus enim tuus ſicut ij qui contradicũt Sacerdoti. Et corrues hodie, & corruet etiam Propheta*, id eſt, prophetia, *tecum*. O terribiles Dei minas! O peccatum grande & exoſum nimis Diuinæ Maieſtati contradictio! O infelicem, ô miſeram, inquam, regionem illam, vbi in tantum inualuit ſpiritus cõtradictionis erga Paſtores Eccleſiæ, vt, dum nullus ſequitur fructus, Deus ipſe ſuadeat non iudicari, id eſt, puniri; non inquam, redargui virum, quòd contradici ſoleat Sacerdoti, aliis ſemper atq; aliis repertis contradictionis ac inobedientię coloribus. Audiant ergo tales, & hanc Prophetæ ſententiam ſeriò ruminent: *Et corrues hodie*, id eſt, breuì. Cùm enim per hũc ſpiritum contradictionis & inobedientiæ effuſa fuerit contemptio ſuper Principes, illorum nimirum ſucceſſores, de quibus dicitur; *Conſtitues eos Principes ſuper omnem terrã*; errare huiuſmodi facit Deus in inuio viæ latæ, cuius nouiſſima ducũt ad mortem, & non in via arcta & recta. Sed quid multa? Ad Eſdram & Nehemiam denuò recurramus; eorum prudentiam & animi fortitudinem conſideremus, aſſequamur, imitemur. Illi enim, vt multos patiebantur operi ſuo obgannientes ac contranitẽtes, multos item apud Regẽ Perſarum calumniantes, quales erãt

Oſee 4. | Pſalmo 106. | Pſal. 44.

1.Eſd.4. Beſellam & Tabeel, qui odio, quo in piam hanc fabricam æſtuabant, prętexebant gratam memoriam ſalis quod in palatio regio comederant, atque animū impatientem læſionis Regis, ſeu iuriſdictionis illius: illi, inquam, diuinæ protectioni difficultatē omnē feruentibus precibus committentes, necnon zelo ſuo fortiter inſiſtētes, vna
2.Eſd.4. manų trullā ad operis prouectionem, altera gladium ad hoſtium auerſionem geſtabant; vnde & Dei manum bonam ſuper ſe ſentiebāt, atq; opus ſuum feliciter conſummabant. Nos quoq; iuxta egregium hoc Nehemiæ & Eſdræ factū, in hac ſpirituali ædificatione ſemper quidem prudenter, ſed & non minùs fortiter elaboremus; nec extimeſcamus tam in decernendis ac ſtatuendis, quàm etiam in exequendis bonis conſtitutionibus, vel domeſticorum vel exterorum quorumcumque ſiniſtras machinationes; confidētes benigniſſimum Deum indubiè cauſam ſuam iudicaturum, ac fideles miniſtros ſuos directurum & protecturum: vt hac ratione cum Nehemia rectè ſententiam concludamus: *Non ſimus vltrà opprobrium.* Antè enim ſtupēdæ pulchritudinis & toto orbe celebratum fuerat templum: ciuitas item Regia, & circūuicinis omnibus imperitās, Ieruſalem; vnde & dominam gentium, & prin-
Thr.1. cipem prouinciarum eam nominat S. Ieremias, quam nemo non ſuſpiciebat, reuerebatur. Sed ecce, hæc flammis & depopulationi tradita, nūc deriſioni, ſannis atq; opprobriis hoſtium expo-
Thr.2. nebatur, dicentium: Hæccine eſt vrbs perfecti decoris, & gaudium vniuerſæ terræ? Iudæi quoque

que ipſi (natio tam grandis & inclyta, vt haberet Deut. 4.
Deum appropinquantem ſibi, quamque cælum Exo. 16.
ſuo manna paſcebat, ac mare Rubrũ, & ipſe Ior- Exo. 14.
danis extimeſcere videbatur, quæq; poſtmodũ Pſ. 119.
tanto fuit hominibus terrori, vt tria tantummodò millia Iudæorum, centum millia hominum 1. Machab. 11.
in Antiochia trucidarint) in tantum à gentibus nunc contemnebantur & opprimebantur, atque adeò ipſis exoſi facti erãt, vt & impunè eos occidere liceret, & mortui, Regis iuſſu, ſepultura priuarentur, vt ex Tobiæ hiſtoria patet. Quo tamen Tob. 2.
nihil Iudæis accidere potuit grauius, quã quòd hoc ipſum opprobrium in Deum redundare videretur, tamquam ſaluare nequiuiſſet populum 4. Reg. 19.
ſuum: dum eiuſdem Dei impotentiæ hoſtes aſſcriberent, quod alioqui peccatis ipſius populi imputandum erat; quodque hoc pacto nomen Dei blaſphemaretur in gentibus. Quemadmodum ergo ruina templi, deuaſtatio ciuitatis Ieruſalem, ac ipſius populi immanis depreſſio, magno opprobrio fuêre Iudæis: ita & nunc nõ minùs nobis irriſioni ſunt, templorum ac monaſteriorum euerſio, Eccleſiarum depauperatio, Sacerdotij quidam contemptus, atque hinc Presbyterorum exiguus numerus: hoſtium denique imperium in tot Catholicas Ciuitates. ob quę & alia nihil pænè ſonãt hæreticæ conciones, quàm improperia, & deſpectũ Catholicæ Eccleſiæ & Religionis; in ſummam profectò veræ fidei noſtræ iniuriam, ac proinde etiam ipſius Dei blaſphemiam: & pręſertim dum temerè in publicis litteris, non ita pridem à nobis lectis, aduerſarij

noſtri iactare audent; quòd Deus per eorum proſperitatem,& noſtram aduerſitatem, teſtetur veritatem religionis ipſorum: quam tamen non niſi perfidiam eſſe certò cognoſcimus. O ſuperbiam execrandam! ô dira improperia! Hæccine diutiùs toleremus? Elaboremus, Patres, elaboremus, inquam, vt hanc aduerſariis occaſionem euomendorum opprobriorum, quæ non tam ex fortitudine eorum, quàm ex merito peccatorum noſtrorum, exque neglectu animarum officiique noſtri, atque ex quadam diuini cultus nauſea, ipſis naſcitur, penitus tollamus: totis viribus id, ad quod hoc Concilium coactum eſt, exequamur: euellamus zizania, ſcandala & abuſus vitemus, corrigamus; malè fabricata deſtruamus; muros Ieruſalem ædificemus; templa viua extruamus; ſurculos piæ iuuentutis plantemus; hortos denique noſtros nouellis virtutum plantis, per ſeriam vitæ emendationem, morum correctionem, ac Eccleſiæ diuinique cultus reſtaurationem, ſeriò exornemus: ac tum demum certò confidamus, veluti ſublata cauſa, etiam tollendum effectum, opprobrium videlicet ipſum; ſimulque futurum, vt Eccleſiæ Dei, eiuſque miniſtris ac filiis, priſcus ſuus honor, iuriſdictio, & dignitas redeat: quodque conſequenter, qui Eccleſiam velut nauem rimoſam, domúmve ruinoſam antè fugiebant, deſerebant, & deſtruebant; nunc ad eam debitè expurgatam, ac bonis legibus reſtauratam, reuertentur, eamdemque nobiſcum denuò viſitabunt, ædificabunt, exornabunt.

Index

Digitized by Google

Index Titulorum totius Concilij.

TITVLVS I.
De profeſſione fidei, ac de his quæ ad eiuſdem fidei integritatem conſeruandam pertinent.

TIT. II.
De Sacramentis in genere.

TIT. III.
De Sacramento Baptiſmi.

TIT. IV.
De Sacramento Confirmationis.

TIT. V.
De Sacramento Pœnitentiæ.

TIT. VI.
De Indulgentiis.

TIT. VII.
De ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

TIT. VIII.
De Sacramento Extremæ Vnctionis.

TIT. IX.
De Sacramento Ordinis.

TIT. X.
De ſponſalibus & Sacramento Matrimonij.

TIT. XI.
De Doctrina & prædicatione verbi Dei.

TIT. XII.
De Officio diuino & Cærimoniis.

TIT. XIII.
De Feſtis & Ieiuniis.

TIT. XIV.
De Imaginibus & Sanctorum Reliquiis.

Digitized by Google

TIT. XV.

De Superſtitione.

TIT. XVI.

De Epiſcopis, & eorum officio, ac Sede vacante.

TIT. XVII.

De Archipresbyteris, Paſtoribus, & Cuſtodibus, eorumque officiis.

TIT. XVIII.

De vita & honeſtate clericorum, eorumque correctione.

TIT. XIX.

De Beneficiis & Officiis Eccleſiaſticis, ac Beneficiatorum reſidentia.

TIT. XX.

De Scholis.

TIT. XXI.

De Seminariis.

TIT. XXII.

De elocatione & conſeruatione bonorum Eccleſiaſticorum.

TIT. XXIII.

De Reparatione Eccleſiarum.

TIT. XXIV.

De Regularibus & Monialibus.

TIT. XXV.

De Foro, Iuriſdictione, & Immunitate Eccleſiaſticis.

TIT. XXVI.

De Synodo Prouinciali & Diœceſana.

DE-

Digitized by Google

DECRETA ET STATVTA SYNODI PROVINCIALIS MECHLINIENSIS.

TITVLVS PRIMVS.

De profeßione fidei, ac his quæ ad eiuſdem fidei integritatem conſeruandam pertinent.

CAPVT PRIMVM.

CVM à fide, tamquam à fundamento, pendeat vita ſpiritualis, & religio noſtra; ab ea exordium ſumendo ſacra Prouincialis Synodus Mechlinienſis legitimè congregata ſtatuit, & decernit, vt omnes Profeſſores, Concionatores, Confeſſarij, ac etiam quicumque in hæreſim lapſi ad Eccleſiæ gremium redeunt, ſinguli, præter abiurationem & alia ad quæ tenentur, coram Ordinario ſuo, eiúſve Vicario generali, aut alio ab altero eorum ad id deputando, faciant profeſſionem fidei iuxta bul-

Digitized by Google

lam Pij IV. & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant ac iurent.

CAPVT II.

MVLTO magis ſaluberrimum decretum Concilij Tridentini, de ſimili fidei profeſſione, in manibus Ordinarij eiúſve Vicarij generalis facienda ab omnibus & ſingulis, qui de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus & quibuſcumque beneficiis curam animarum habentibus prouiſi ſunt, ſi alicubi fortè obſeruari deſierit, in vſum reuocetur; cùm declaret idem Concilium, quòd alioqui prædicti omnes non faciant fructus ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragetur.

CAPVT III.

LVDIMAGISTRI emittant fidei profeſſionem iuxta formulam à ſ[æ] memor. Pio IV. præſcriptam. Typographi verò, Bibliopolæ, ac Librarij faciant fidei profeſſionem iuxta formulã hîc ſubiunctam; ſic tamen vt vbi excepturus iuramentum fortè habebit aliquã rationem de profeſſuri fide dubitãdi, eum præmoneat & examinet circa aliquos articulos hoc tempore maximè cõtrouerſos. Ludimagiſtri ac Ludimagiſtræ, & qui cumque eorum Hypodida-

didaſcali ſeu cooperatores ſunt, in iis locis vbi eſt Scholaſticus, coram eo, alibi coram Archipreſbytero hanc fidei profeſſionem facient: Typographi verò, Bibliopolæ, ac Librarij in manibus Ordinarij, aut ab eo ad id deputandi. Et inſuper hi iuramentum præſtabunt de non inuehendis, nec diſtrahendis, vel etiam compingendis libris prohibitis: illi quoque etiam oblata fidei profeſſione, non aliter tamen ad aperiendam ſcholam admittentur, quàm ſi Scholaſtico, vel vbi is non eſt, Archipreſbytero ſuo de eorum fidei integritate, morumque probitate, per fide digna teſtimonia ſufficienter conſtiterit.

CAPVT IV.

EGO N. *omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, & quæ à ſacris Canonibus, & generalibus Conciliis, ac præcipuè à ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata fuerunt, indubitanter recipio atque profiteor; necnon Romano Pontifici, ſummo in terris Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo ac iuro; ſimulq; hæreſes omnes, ab Eccleſia damnatas & reiectas, ego pariter damno & reiicio. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.*

CA-

CAPVT V.

NEMO præter Typographos, Bibliopolas, & Librarios iuratos, vllos libros excudere, aut venales exponere præſumat. Ipſis etiam Typographis, Bibliopolis, ac Librariis non liceat vel alios libros imprimere, quàm qui ab Ordinario vel aliquo approbato Cenſore examinati & approbati fuerint; vel alios venales exponere, aut ſecretò diſtribuere, quàm quorum catalogus ab Ordinario vel approbato aliquo Cenſore ſit viſus & approbatus, ſub pœnis pro qualitate & circumſtantiis facti infligendis.

CAPVT VI.

LIBRI etiam domorum mortuariarum non diſtrahantur, niſi ab approbato aliquo Cenſore, vel alio ad id ab Ordinario deputato, viſitati, & vendi permiſſi fuerint. Et viſitatio iſta gratis fiat.

CAPVT VII.

MONEANT diligẽter Parochi, ſibi ſubditos, libros hæreticos, vel ex profeſſo lubricos, nullo modo legere vel habere licere; eiſque prohibitiones quæ habentur in Indicibus librorum prohibitorum, Sedis Apoſtolicæ auctoritate poſt Concilium editas, crebrò inſinuent.

CA-

CAPVT VIII.

STVDEANT etiam noſſe vultum pecoris ſui, & ſi quem inter ſubditos ſuos peregrinis doctrinis abductum, falſáve dogmata ſpargentem aduerterint, eum Ordinario, vel eius Vicario generali, aut Officiali mox denuntient; nec non & illos, quos Eccleſiam, diuina Officia, & Sacramenta debitis temporibus non frequentare, vel aliter de hæreſi ſuſpectos eſſe deprehenderint, niſi moniti ſtatim ſe purgent aut emendent.

CAPVT IX.

LVDI theatrales non aliter deinceps permittantur, quàm ſi ab Ordinario, vel eo quē ipſe ad id deputauerit, permittendi videantur. Idemque ſit de actionibus Mimorum & Hiſtrionum, qui vulgò Camer-ſpeelders vocantur; ac de cantilenis, rythmis, & quibuſuis ſcripturis, quæ paſſim ab ignotis & exteris hominibus venales circumferuntur, aut etiam publicè decantantur. Et vt hæc omnia exactiùs obſeruentur, decernit Synodus ſupplicandum Ser^mis^ Principibus, vt in eo auctoritatem ſuam interponant.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS II.

De Sacramentis in genere.

CAPVT I.

IN adminiſtrandis Sacramentis, Paſtorale ſuæ Eccleſiæ Cathedralis omnes ſequantur; & eo deficiente, Eccleſiæ Metropolitanæ, nihil temerè addendo, demendo, vel immutando.

CAPVT II.

ADMINISTRATVRI Sacraměta Baptiſmi, Sacrę Euchariſtiæ, Extremę Vnctionis, & Matrimonij, necnon concionaturi, ſtola & ſuperpelliceo vel alba ſint induti. Sacerdotes quoque ſęculares, non niſi ſuperpelliceo induti, in locis ſacris ſæcularium cõfeſſiones accipiant. Paſtores verò, & Vicepaſtores, etiam ſtolam ſuperaddãt.

CAPVT III.

IN adminiſtratione quorumcumque Sacramẽtorum, vis & efficacia eorum, pro captu ſumentium ac præſentium, ſæpè à Paſtoribus explicentur; omneſque preces Sacramentales, maximè verò ipſæ formæ Sacramentorũ, tractim, diſtinctè, & attentè cum debita reuerentia pronuntientur.

CA-

Digitized by Google

CAPVT IV.

ET ne, dũ quis aliis eſt miniſter ad ſalutem, damnationẽ ſibi acquirat, caueat quiſque diligentiſſimè, vt qua decet munditie & puritate Sacramenta adminiſtret.

CAPVT V.

PASTORES ad adminiſtrãda Sacramenta vocati, officio ſuo fungi nõ tardent, grauiter alioqui puniendi; grauiſſimè verò, ſi quem ipſorũ negligentia, ſine Baptiſmo, Confeſſione, Sacro viatico, aut Extrema Vnctione, ex hac vita migrare contigerit.

CAPVT VI.

NON modò Archipreſbyteri ſingulis annis ab Ordinario ſuo, vel Sede vacante à Vicario generali, ſacrum Chriſma & ſacra Olea tempeſtiuè petant, & per Sacerdotem, Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum, in mundis & honeſtis vaſculis (ſcilicet ſtanneis aut argenteis, nullo modo verò cupreis, teſtaceis, aut vitreis) ad locum reſidentiæ ſuæ ferri curent: ſed Paſtores etiam ſinguli quotannis ab Archipresbytero ſuo, vel ex ea Eccleſia vnde conſueuerunt, per ſe, aut alium Sacerdotem, non autem illo inferiorem, in ſimilibus vaſculis ſacrum Chriſma ſanctaq; Olea ferre non omittant; iiſque receptis, veteribus non vtan-

Digitized by Google

vtantur : ſed quidquid ex illis ſuperfuerit, ſi liquidum, lampadi, quæ lucet ante Venerabile Sacramentum, infundatur; ſin autem bombyci vel goſſipio immixtum fuerit, ſuper piſcinam comburatur.

TITVLVS III.

De Sacramento Baptiſmi.

CAPVT I.

PASTORES ſacrum fontem ſub operculo & ſera diligenter ſeruent; ſacrum quoque Chriſma & oleum, ſub ſera & loco honeſto. & Sabbato ſancto, ac in Vigilia Pentecoſtes aquas Baptiſmales conſecraturi, ipſum fontem anteà per ſe, vel ſaltem aliquem in ſacro ordine conſtitutum, mundent.

CAPVT II.

QVILIBET Parochus librum habeat, in quo ſingulorum baptizatorũ, necnon parentum, & patrinorum ac matrinarum nomina & cognomina, diemq́ue Baptiſmi diligenter deſcribat, eumdemq́ue quotannis in viſitatione Archipreſbytero exhibeat; nec vmquam plures, quã vnum

Suſce-

Suſceptorem, vel vnam Suſceptricem, vel ad ſummum vnum & vnam admittat. Et ſi qui alij ad tangendum Infantem inſtar Patrinorum ſe ingerant, declaretur apertè ante Baptiſmum, nec eos, nec alios, præter deſcriptos, ſeu deſignatos, vllam cognationem ſpiritualem contrahere.

CAPVT III.

CVRENT quantum fieri poteſt Parochi, ne Gentilium aut alia profana nomina pueris imponantur.

CAPVT IV.

DE pueris expoſititiis id obſeruent Parochi, vt ſi inueniant certa circa infantem indicia, per quæ conſtet eum non eſſe baptizatum; vtpote ſal, quod mulieres apud eum deponere ſolent, tamquam indicium non collati Baptiſmi; eo caſu talem infantem abſque vllâ hæſitatione baptizent, nullâ appoſitâ conditione: ſi verò nulla ſigna, nullumque teſtimonium eius rei deprehendant, eum ſub conditione baptizent.

CAPVT V.

PROHIBET propterea ſancta Synodus, ne quis Paſtorum Baptiſmi Sacramē-

tum, alio in loco, quàm in illis Eccleſiis in quibus ſacri Fontes conſtituti & conſecrati ſunt, exceptis caſibus in Iure permiſſis, conferre audeat.

CAPVT VI.

ET quia frequens experientia docet, modernos hæreticos ſæpè contra receptam Eccleſiæ conſuetudinem & antiquiſſimam traditionem baptizare, vno aquam fundente, alio formam ipſam pronuntiante; ab hæreticis (qui non ſunt ad baptizandum admittendi, vbi aliquis Catholicus præſtò eſt) baptizati, ſimiliter ſub conditione baptizentur.

CAPVT VII.

HORTATVR hæc Synodus & requirit omnes Magiſtratus ſingulorum locorum, ne quam ad obſtetricandum parturientibus admittant, niſi priùs à Curato loci, vbi Obſtetrix moratur, teſtimonium ſinceræ & Catholicæ fidei habeat, profeſſionemque fidei coram Archipresbytero ſuo faciat; necnon materiam formamque Baptiſmi teſtimonio eiuſdem Curati probè calleat: & vltra conſuetum iuramentum, iuret etiam, quòd infantes à ſe exci-

piendos

Digitized by Google

piendos quantocyùs, vel ſaltem intra tres dies, baptizari curabit; aut ſi, obſiſtentibus parentibus vel amicis, id efficere non poſſit, mox Paſtori loci eos denuntiet.

CAPVT VIII.

PVERPERÆ, cùm à puerperio domum exeuntes ſe ad Eccleſiam contulerint, à Parocho proprio iuxta probatiſſimam Eccleſiæ conſuetudinem purificentur.

CAPVT IX.

AD abolendam prauam illam conſuetudinem, quâ, ruri præſertim, poſt Baptiſmum puerorum, conuiuia non ſine maximis incommodis & periculis tam puerperæ quàm infantis celebrari conſueuerunt; mandat hæc Synodus Paſtoribus, vt ſubinde moneant & hortentur ſubditos ſuos, vt ab huiuſmodi conuiuiis abſtineant: quod vt faciliùs impetrent, caueant in primis ipſi, ne, quantumuis inuitati, dictis conuiuiis interſint.

Digitized by Google

TITVLVS QVARTVS.

De Sacramento Confirmationis.

CAPVT I.

DE dignitate, vi, & effectibus huius Sacramenti, Parochi ſubditos ſuos ſæpè diligenterq́; inſtruant; maximè ſub id tẽporis, quo illud Epiſcopus in iis locis adminiſtraturus eſt.

CAPVT II.

MONEANT tunc etiam, Sacramentum hoc iterari non poſſe, & Confeſſionem præmittendam à Confirmandis, ſi ſint doli capaces, eoſq́ue, qui in Baptiſmo patrini eſſe non poſſunt, nec his eſſe poſſe; nec non de conferendis integris mundiſq́ue faſciis iuſtæ magnitudinis, vt fronti & capiti circumcingi poſſint: item de patrinorum obligatione, ac cognatione ſpirituali, quam cum Confirmandis eorumq́ue patre & matre contrahunt, eiuſdemq́ue cognationis effectu, ac ſimilibus.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS QVINTVS.

De Sacramento Pœnitentiæ.

CAPVT I.

NEMO, etiam Regularis, confeſſiones ſæcularium, ne quidem Sacerdotum, audire præſumat extra mortis articulum, niſi aut Parochiale beneficium obtineat, aut ab Ordinario loci idoneus iudicatus & admiſſus fuerit. Admiſſio quoque iſta in ſcriptis habeatur.

CAPVT II.

IVDICEM ſedentem ſententias ferre oportet: ideò etiam Confeſſarius non niſi ſedens confeſſiones excipiat, quacumque etiam pœnitentes dignitate fulgeant.

CAPVT III.

VBI erecta necdum ſunt confeſſionalia, quæ Confeſſarium à pœnitente aſſerculo cancellato, ac pœnitentem à ſequentibus alio aſſerculo diſiungant, intra tres mẽſes à publicatione decretorum huius Concilij ſumptibus fabricarum erigantur; & ab eo tempore nemo ſine licentiâ

Ordinarij extra eiuſmodi confeſſionalia, feminarũ cõfeſſiones audire pręſumat,niſi in caſu neceſſitatis, ſub pœnâ arbitrariâ.

CAPVT IV.

SCIAT quilibet, à caſibus Sedi Apoſtolicæ aut Epiſcopo reſeruatis ſe abſoluere non poſſe, pręterquã in mortis articulo, niſi ad hoc ſpecialẽ facultatem debitè acceperit; quo caſu etiam ſuper irregularitatibus aut votis diſpenſare non pręſumat, niſi aliã ſpecialẽ poteſtatem ad hoc habuerit.

CAPVT V.

MAGNA oportet eſſe inſtructum ſcientiâ, qui de rebus maximis ex tempore iudicare debet. Ideò Confeſſarij, quibus non hominis, ſed Dei iudicium exercendum eſt, & quidem de animabus pretioſo Ieſu Christi Sanguine redemptis, lectioni eorum librorum, vnde neceſſariam ſibi ſcientiam hauriant, diligentiſſimè vacare meritò debent; vtpote, Directorij Polanci, Manualis Nauarri, aut eius Compendij, Summæ Toleti, Enchiridij Binsfeldij, & ſimilium.

CAPVT VI.

MEMINERIT vnuſquiſque, confeſſionis ſigillum ſtrictiſſimè ſeruandum eſſe, etiam ſub pœnâ depoſitionis à Sacerdotali

dotali

Digitized by Google

dotali officio, & detruſionis in arctum monaſterium, ad agendam ibidem perpetuam pœnitentiam. Hoc porrò ſigillum ad ea ſe quoque extendit, quæ ſubinde, occaſione eorum quæ in confeſſione detecta ſunt, poſt datam abſolutionem à Confeſſariis interrogati pœnitentes vel repetunt, vel diffuſiùs enarrant; quæ perinde, vt ea quæ in ipsâ dicta ſunt confeſſione, ſecreta ſunt habenda.

CAPVT VII.

NEMO aliquem ad perpetuò ſibi ſoli confitendum obliget; & eiuſmodi promiſſionem, etiam iuratam, tamquam irrationabilem, & indiſcretam, hæc Synodus irritam eſſe declarat, & quatenus opus eſt irritat.

CAPVT VIII.

VT autē Paſtores & Confeſſarij ſciant, cuiuſmodi ſatisfactiones pœnitentibus iniungere debeant, maturè expendant verba Tridentini Concilij cap. 8. ſeſſ. 14. quæ ſunt hæc: Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum ſpiritus & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminū, & pœnitentiū facultate, ſalutares & conuenientes ſatisfactiones iniungere: ne, ſi fortè peccatis conniueant, & indulgētiùs cum pœniten-

nitentibus agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt ſatisfactio quam imponunt, non ſit tantùm ad vitæ nouæ cuſtodiã & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad pręteritorũ peccatorum vindictam & caſtigationem. Nam claues Sacerdotum non ad ſoluendum dumtaxat, ſed & ad ligandum conceſſas, ètiam antiqui Patres & credunt & docent.

TITVLVS SEXTVS.

De Indulgentijs.

INDVLGENTIAS, atque alias ſpirituales gratias, ab Ordinariis locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis tèmporibus populo publicandas eſſe, ſacrum Tridentinum Concilium decernit: quod ab eis erit diligenter obſeruandum, ſummâ in illis Indulgentiis recognoſcendis adhibitâ diligentiâ, atque ita ad Tridentini Concilij præſcriptum, coërcitis iis qui oblata charitatis ſubſidia colligunt, hos Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri omnes intelligant.

TITV-

TITVLVS SEPTIMVS.

De ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento.

CAPVT I.

IN ſingulis Eccleſiis Parochialibus plures hoſtiæ ſacræ ad vſum ægrotorum continuè aſſeruentur, & quidem ſub ſerâ, & in loco honeſto, ac decenti vaſculo. Et ſingulis ſaltem hebdomadis, aut circiter, vel ſi humiditas loci requirat, etiam ſæpiùs ſpecies ſacramentales renouentur.

CAPVT II.

VBICVMQVE locus ab hoſtibus ac prædonibus eſt tutus, & facultates Eccleſiæ ferunt, continuè tam de nocte quàm de die, ante tabernaculum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ lumen ardeat, alibi ſaltem ſub officio diuino.

CAPVT III.

PASTORES, & quicumque alij Sacerdotes, venerabile Corporis Chriſti Sacramentum ad ægrotos, aut alios, numquam perferant, niſi decenter & reueren-

ter ornati ſtolâ & ſuperpelliceo, & Cuſtos ſuperpelliceo indutus lumen & campanulam ſonantem præferat; quò populus ſui moneatur officij, tum erga Sacramentum, tum erga laborantem infirmum. Idque obſeruetur, etiamſi infirmus frequentiùs in ægritudine ſuâ viaticum ſalutis ſibi deferri petat; alioqui pœnâ arbitrariâ punientur. Et quando fieri poteſt, antequam ſacra Euchariſtia ad ægrotum deferatur, præmittatur confeſſio.

Capvt IV.

Nvmqvam vnica dumtaxat ſacra Hoſtia ad ęgrotum deferatur; ne Parocho ad Eccleſiam redeunte, inane vaſculum populus adoret.

Capvt V.

Qvilibet annos diſcretionis habens communicare debet vt minimùm in Paſchate in Eccleſiâ ſuâ Parochiali. Incipit autem Paſcha ad hunc effectum in Dominicâ Palmarum, & durat vſque ad Dominicam in Albis, incluſiuè.

Capvt VI.

Qvi huic mandato Eccleſiæ non obedierint, vel in Paſchate à Parochiâ abſuerint, & reuerſi intra octo dies non docue-

Digitized by Google

docuerint ſe alibi in Paſchate communicaſſe, mox Epiſcopo denuntientur; vt eius iudicio, niſi legitimam excuſationem attulerint, & viui ab ingreſſu Eccleſiæ arceantur, & mortuis Eccleſiaſtica denegetur ſepultura. Vltimo quoque ſupplicio afficiẽdis tempeſtiuè de ſacrâ Euchariſtiâ prouideatur. Quod vt fieri iubeant, rogentur Sereniſſimæ ſuæ Celſitudines.

Capvt vii.

Concvbinarii publici, antequam concubinas ſuas actu dimiſerint, ad ſacram Communionem non admittantur: neque etiam publici Vſurarij, vel palàm inimicitias exercentes, niſi illi vſuris renuntiauerint, & iniuſta lucra reſtituerint, aut de iis reſtituendis cautionem dederint; & hi reipſâ pacem compoſuerint, vel ſeſe ad reconciliationem debitè obtulerint.

Capvt viii.

Sacrosancta Euchariſtia piè & vtiliter ad populi deuotionem interdum in publicis Supplicationibus defertur; potiſſimùm verò in feſto ſacro Chriſti Corpori conſecrato, eiuſque Octauâ. Sed ne nimia frequentia minuat reuerentiam, rariùs extra prædicta tempora id fiat, & nonniſi in arduis

Digitized by Google

arduis cauſis pacis, & publicæ neceſſitatis, vel vtilitatis. In illis autem Proceſſionibus, ad quas populus non tam orandi quàm ſpectandi gratiâ confluere ſolet, abſtineatur. In communibus autem Supplicationibus circumgeſtari poterunt Sanctorum Reliquiæ.

TITVLVS OCTAVVS.

De Sacramento extremæ Vnctionis.

CAPVT I.

PAROCHI ægrotos ſæpè inuiſant, hortenturque ne ad extremum Sacramenti huius ſuſceptionem differant; ac potiùs ſenſibus rationiſque vſu adhuc integris, illud ſibi administrari petant, vt ita vberiorem eius fructum percipiant.

CAPVT II.

FALLVNTVR qui exiſtimant, ſuſcepto hoc Sacramento vel teſtamētum condi non poſſe, vel ſpem conualeſcendi ob id imminui: ideoq; Paſtores contrarium ſubinde populum doceant. Et ſi fortè alicubi vſu introductum ſit, vt teſtamentum à ſuſceptione huius Sacramenti conditum non

non ſubſiſtat, declarat hæc Synodus, eiuſmodi conſuetudinem pro corruptelâ habendam eſſe; vtpote cauſam, cur tam ſalutaris Sacramenti ſuſceptio ad extremum vitæ ſpiritum à pleriſque differatur; iique interim effectus Sacramenti non percipiant, & ſæpè etiam ſine eo moriantur.

TITVLVS NONVS.

De Sacramento Ordinis.

CAPVT I.

AD minores Ordines promouendi, bonum à Parocho, & Magiſtro Scholæ in quâ educantur, teſtimonium habeant.

CAPVT II.

MAIORIBVS Ordinibus inſigniendi, ſi ſint Religioſi, à Superiore ſuo, ætatis, natalium, ac vitæ morumq́; probitatis debita teſtimonia in ſcriptis adferant: ſæculares, ſi in Eccleſiâ collegiatâ, ſive ſubiectâ, reſideant, à Decano Capituli; ſi in Collegio vel Pædagogio aliquo degant, ab illius Præſide; alioquin à proprio Paſtore ſimilia teſtimonia exhibere debeant. Et non habens huiuſmodi teſtimonia, ne

ad

Digitized by Google

ad examen quidem admittatur, niſi Epiſcopo aliter videatur.

CAPVT III.

FIANT inſuper proclamationes promouendorum ad ſingulos Ordines maiores iuxta Decretum Concilij Tridentini; & qui de iis non docuerint, reijciantur.

CAPVT IV.

DOCEANT Religioſi, etiam Ordinum Mendicantium, de Ordinibus ſuſceptis teſtimonio ipſius Epiſcopi, per litteras à Secretario Epiſcopi expeditas, & ſigillo eiuſdem Epiſcopi communitas, antequam altiorem Ordinem ſuſcipiant.

CAPVT V.

EPISCOPI ſubditos ſuos non niſi iam probatos, & examinatos ad alium Epiſcopum dimittant, iuxta Decretum Concilij Tridentini.

CAPVT VI.

TITVLI patrimoniales & beneficiales, ſint deinceps ad minimum quadraginta florenorum; nec vllus eorum, niſi viſis litteris in debitâ formâ expeditis, admittatur.

CA-

Digitized by Google

CAPVT VII.

NEMO ad Ordines titulo beneficij quantumuis opimi promoueatur, niſi Canonicam inſtitutionem & pacificam poſſeſſionem eiuſdem anteà obtinuerit.

CAPVT VIII.

IVRET deinceps quilibet Ordinandus ad titulum patrimonialem, aut beneficialem, quòd titulum, quem pro futurâ ſuâ promotione exhibet, verè & ſine vllâ fraude poſſideat; quodq́ue illum non reſignabit, vel alienabit, niſi ei de alio ſufficienti titulo ſit proſpectum; neque tunc quidem aliter, quàm cum ſcitu & conſenſu ſui Epiſcopi, in litteris ipſius reſignationis aut alienationis exprimendo: item quòd titulum illum, qui in locum prioris tituli ſucceſſerit, abſque ſimili conſenſu non reſignabit, vel alienabit.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS DECIMVS.

De Sponſalibus & Sacramento Matrimonij.

CAPVT I.

PAROCHVS ante ſolemnizationem Matrimonij tam ſponſum quàm ſponſam expreſſè interroget, num liberè & ſine vllâ coactione ad matrimonium ſimul contrahendum aduenerint: & ſi alterum eorum ad id coactum eſſe aduerterit, ad ſolemnizationem Matrimonij non procedat, nec alteri ad hoc vices ſuas committat, ſub pœnâ ſuſpenſionis ab officio & beneficio.

CAPVT II.

PROCLAMATIONES matrimoniales tribus diſtinctis Dominicis vel feſtiuis diebus, ſub ſummo Sacro, vel concione, aut alioqui ſub frequenti populi conuentu fieri debent. Si quis ſine iis, earúmve remiſſione ab Ordinario in ſcriptis obtentâ, Matrimonio iungere aliquos præſumat, grauitèr puniatur.

CAPVT III.

QVANDOCVMQVE Matrimoniũ contrahere volentes ſunt diuerſarum

Diœ-

Digitized by Google

ceſium, Decanatuum, vel Parochiarum, Parochus vnius ad matrimonij ſolemnizationem non procedat, niſi & omnes proclamationes in Eccleſia ſua fecerit, nullumq́ue intellexerit Canonicum impedimentum; & ſimiliter Parochum alterius deſponſorum omnes tres proclamátiones feciſſe, & nullũ Canonicum impedimentum denuntiatum eſſe, ex teſtimonio eiuſdem Paſtoris certò cognouerit, vel de diſpenſatione Ordinarij ipſi conſtiterit. Et ſi fortè ſignaturam illius Paſtoris non nouerit, & teſtimoniales ſibi exhibitas de falſo ſuſpectas habeat, exigat teſtimonium ſaltem vnius perſonæ fide dignæ, quòd teſtimoniales illæ ſint ſcriptæ vel ſubſignatæ manu eius à quo ſcriptę vel ſubſignatę eſſe dicuntur; vel ſi huiuſmodi teſtimonium haberi non poſſit, exigat iuramentum ab altero deſponſorum, quem teſtimoniales illæ concernũt, quòd eas à Parocho ſuo acceperit, vel ab eo ſcriptas eſſe ſciat. Et ſi quẽ hîc periurum eſſe, aut crimen falſi committere contigerit, is grauiſſimè puniatur.

Capvt IV.

IMPEDIMENTO aliquo denuntiato, vel matrimonio deſponſorum oppoſitione

aliqua facta; non priùs ad vlteriores proclamationes aut Matrimonij ſolemnizationem Parochus procedat, quàm re ad Ordinarium, vel Vicarium eius, aut Officialem delata, ab eodem intellexerit quid facere debeat.

Capvt V.

Parochi omnes impedimenta Matrimonij exactè noſſe & in memoria habere ſtudeant, & ſubinde in concionibus ſuis ea populo declarent. Et inter cetera ſciant, ſuoſque doceant, affinitatem ortam ex copula illicita impedire Matrimonium in primo & ſecundo gradu tantùm: & nullam omnino cognationem ſpiritualem contrahi inter ſuſceptorem & ſuſceptricem; nec etiam inter baptizatum, vel confirmatum & ſuſceptum, & ſuſcipientis coniugem.

Capvt VI.

Meminerint Parochi ſibi non licere vagorum hominum Matrimoniis intereſſe, niſi re ad Ordinarium delata ab eo licentiam id faciendi in ſcriptis obtinuerint: neque ea licentia ſine cauſæ cognitione & matura deliberatione detur.

Ca-

CAPVT VII.

HABEANT quoque ſinguli Paſtores librum in quo deſcribant nomina & cognomina Matrimonio iunctorum, ac teſtium, nec non diem & locum contracti Matrimonij; eumdemque librum diligenter cuſtodiant, & quotannis in viſitatione Archipreſbytero exhibeant. Qui quidem liber vbi iam completus fuerit, ſeruabitur in Archiuis Eccleſiæ.

CAPVT VIII.

TEMPVS clauſum diligenter obſeruetur: & ſi quando ex legitima cauſa aliqui ad Matrimonium tunc contrahendum per Ordinarium admittantur, abſtinendum tamen erit à ſolemnitatibus nuptialium conuiuiorum, choreis, ſponſarum publicis traductionibus, & ſimilibus, quæ temporis ſanctitati repugnant; à quibus ſimiliter abſtinendum erit, etſi Matrimonium anteà contractum fuerit, ſub pœna arbitraria.

Digitized by Google

TITVLVS XI.

De Doctrina & prædicatione verbi Dei.

CAPVT I.

MEMINERINT Regulares ſe ſine licentia Superiorum ſuorum,ac benedictione Epiſcopi Diœceſis in qua degunt, in Eccleſiis ordinum ſuorum,& ſine expreſſa licentia tam Epiſcopi quàm Superiorum ſuorum, in Eccleſiis non ſuorum Ordinum prædicare non poſſe,nec vſquam omnino Epiſcopo contradicente.

CAPVT II.

PARI aut maiori ratione, Sacerdotibus & Diaconis ſæcularibus nec ſine licentia Ordinarij, nec eo contradicente, prædicare licet. Et Paſtores neminem omnino in Eccleſiis ſuis concionari permittant, niſi de eiuſmodi licentia Ordinarij in ſcriptis prædocuerit.

CAPVT III.

ABSTINEANT Cõcionatores ab inanibus,ac difficilibus, captumq́ue auditorum ſuperantibus,& ad fidei ædificationem minùs pertinentibus quæſtionibus, à conuitiis,à fabuloſis,& narratione apocry-

pho-

Digitized by Google

phorum, iiſque omnibus, quæ vel auditoribus riſum moueant, vel eorum animos à Superioribus ſuis auertant: néve paſſim hæreticorum argumenta apud imperitam multitudinem referant; ſed ea tantùm doceant, quæ ad fidem veram, pietatem, obedientiam, & concordiam pertinent, quæque ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem: annuntiando cum breuitate & facilitate ſermonis, vitia quæ quemque declinare, & virtutes quas ſectari oportet.

CAPVT IV.

PASTORES Eccleſiarum ruralium ſingulis diebus Dominicis ſub concione recitent lingua vernacula tractim & intelligibiliter Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum fidei, & Præcepta Decalogi & Eccleſiæ.

CAPVT V.

DIVERSITAS libellorũ doctrinæ Chriſtianæ, ſiue catechiſmi, magnam in diſcendo & docendo parit difficultatem. Ideoq; mandat hæc Synodus, vt Parochi, aliique omnes ad quos ſpectat, à feſto Natiuitatis Domini proximè venturo, vnũ & eumdem modum in docendo & diſcendo doctrinam Chriſtianam vbique teneant,

Digitized by Google

teneriq́ue faciant; eum ſcilicet, qui in libello, auctoritate huius Concilij ad eum finem breuî edendo, continebitur.

CAPVT VI.

OPTAT denique hæc Synodus, vt Paſtores ſingulis diebus Dominicis ac feſtiuis catechizandæ iuuentuti ſeriò ſedent, vel vbi alteri alicui id oneris incumbit, diligenter ſuperintendant.

TITVLVS XII.

De Officio diuino, ac Cærimonijs.

CAPVT I.

CVM in Officio diuino negotium nobis ſit cum Deo ipſo, qui Rex regum eſt & Dominus dominantium, meritò non modò ſtatis ſemper horis ad chorum conueniatur, ſed in eo etiam à fabulis, riſibus, & aliis inſolentiis omnino abſtineatur, ſub pœna amittendæ diſtributionis, & aliàs arbitraria pro modo ſcandali.

CAPVT II.

MEMINERINT autem omnes tam in dignitate conſtituti, quàm Canonici, Capellani, Vicarij, Beneficiati, & reliqui

Habi-

Digitized by Google

Habituati, mandati Concilij Tridentini; vt omnes diuina per ſe, & non per ſubſtitutos, compellantur obire Officia, atque in choro ad pſallendum inſtituto Hymnis & Canticis Dei nomẽ reuerẽter, diſtinctè deuoteq; laudare. Quod decretũ pręſens Synodus inuiolabiliter obſeruari mandat.

CAPVT III.

DISTRIBVTIONES chori diſpenſentur ſecundùm pręſcriptum Concilij Tridentini ad tertiam partem fructuum. Vt verò minores Horæ non negligantur, pro illis certæ diſtributiones aſſignentur, aut minores illæ Horæ maioribus adiungantur: ita vt in maioribus illis Horis nemo diſtributione gaudeat, niſi qui in minoribus quoque Horis debitè interfuerit.

CAPVT IV.

CAREANT quoque diſtributionibus, qui ante *Gloria Patri* primi Pſalmi cuiuſque Officij vſque ad finem eidem Officio actualiter nõ interſunt; exceptis dumtaxat iis, qui ex cauſis expreſſis in cap. vnico De clericis non reſid. in 6. & in primo Cõcilio Prouinciali Mechlinienſi hoc tit. cap. 4. 5. & 6. & in bullis erectionis Epiſcopatuum huius Prouinciæ, pro præſentibus & Officio diuino intereſſentibus

Digitized by Google

habendi ſunt, & vt tales diſtributionibus gaudere debent.

CAPVT V.

In Eccleſiis, quæ necdum recepto vſu Romano propriũ Officium adhuc ſeruant, vel recepto etiam vſu Romano propria quędam Officia Patronorum ſuorum illi admiſcẽt, ſi Apoſtolica auctoritate necdum eiuſmodi Officia recognita, & debitè ab incertis & apocryphis purgata ac correcta ſint, intra ſex proximos menſes id fiat.

CAPVT VI.

Serivs ad Officium diuinum venientes, etſi diſtributione priuandi ſint, liberè tamen chorum intrare permittantur. Et ſi quis eos manuum, vel pedum plauſu, alióve ſtrepitu excipiat, ipſe quoque diſtributione priuetur, & inſuper pro modo ſcandali puniatur.

CAPVT VII.

Gravis tantùm, & quæ pios affectus moueat muſica, Officio diuino adhibeatur; non etiam laſciua, vel ſæcularis. Similiter & organa, & quęcumque inſtrumẽta muſica, tam in proceſſionibus quàm in Eccleſiis, modulatione ſua laſciuas cantiones nõ imitentur; nec Præfationem aut Orationem Dominicã in Miſſa abſumant.

Ca-

Digitized by Google

CAPVT VIII.

TINTINNABVLA quoque & campanas ad harmoniam quamdam pulſantes, eiuſmodi pulſatione turpes, inhoneſtas, vel ſcandaloſas cantiones non exprimant, vel imitentur, ſed potiùs Hymnorum & Canticorum Eccleſiæ modulationes. Et ſicubi neceſſe fuerit, cum Magiſtratu deſuper agatur.

CAPVT IX.

NEMO in loco ſacro vel conuiuium inſtituat, vel conuiuio interſit, aut negotiationem exerceat, vel in eo etiam poſt Officium diuinum deambulet, ſub pœna arbitraria.

CAPVT X.

PROCLAMATIONES quoque forenſes, & denuntiationes quarumcumque venditionum, vel rerum venalium; etiam in templo fieri ſolitæ, deinceps non fiant, niſi extra templum, & Officio diuino prorſus abſoluto.

CAPVT XI.

MANDAT deinde hæc Synodus, vt conuentus Capitularis non fiat ſub Officio diuino, niſi res, ob vrgentes aut repentinas cauſas, moram non patiatur.

Digitized by Google

CAPVT. XII.

CANON Miſſæ ſecretò pronuntietur; nihilq́ue in eo, etiam pietatis prætextu, vmquam addatur, vel mutetur. Et generaliter alios ritus, aliáſve cærimonias vel preces in celebratione Miſſarum nemo adhibeat, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ & receptæ ſunt.

CAPVT XIII.

CVRENT vbique Paſtores, nec non alij ad quos id pertinet, vt ſacri calices, corporalia, purificatoria, albæ ac reliquæ veſtes Sacerdotales, omniaq́ue paramenta altaris ſemper ſint integra & munda; idq́ue ſub pœna arbitraria, pro modo culpæ & negligentiæ.

CAPVT XIV.

VBI Eccleſiarum paupertas calices argenteos emi non patitur, hortatur Synodus, vt ſaltem ſuperior eorum pars ſeu cuppa ſit argentea, maximè vbi non eſt periculum ab hoſtibus aut prædonibus: vbi verò ob eiuſmodi periculum, aut extremam paupertatem, calices ſtannei adhuc tolerandi ſunt, vt minimùm ſingulis ſaltem quindecim diebus debitè mundentur.

CA-

CAPVT XV.

VAGO ac ignoto Sacerdoti, etiam regulari, Miſſam celebrare non liceat, niſi oſtenſis teſtimonialibus vel commendatitijs litteris ſui Ordinarij; nec cuiquam omnino extra Eccleſiam, & ad diuinum cultum dedicatum & ab Ordinario deſignatum Oratorium.

CAPVT XVI.

IN omnibus pagis totius Prouinciæ Miſſa Parochialis Dominicis & feſtis diebus certa & eadem hora ſemper fiat, quacumque ratione in contrarium non obſtante, ſub pœna arbitraria.

CAPVT XVII.

PAVPERES per Eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorúmve diuinorum Officiorum, mendicare ſeu eleëmoſynas petere non permittantur, ſed ad valuas Eccleſiæ ſtare iubeantur: deputenturq́ue vbique à Superioribus vel Adminiſtratoribus Eccleſiarum, qui pauperes mendicantes ab Eccleſiis arceant & expellant; & quidem, ſi neceſſe fuerit, ſub certo honorario ex bonis menſarum pauperum perſoluendo.

CA-

Digitized by Google

CAPVT XVIII.

VT vniformitas Cærimoniarum vſus Romani vbique tandem inducatur; quilibet Ordinarij in ſingulis Decanatibus ſuę Diœceſeos, & inſuper omnia & ſingula Capitula tam Collegiata quàm Cathedralia, aliquos deputent cærimoniarum & rituum Eccleſiæ Romanæ peritos, qui primitias celebraturos dictis cærimoniis ac ritibus debitè inſtruant. Et deinceps nemo ſæcularis primitias celebrare præſumat, niſi ab aliquo ex dictis deputatis eaſdem cærimonias & ritus ſe perfectè didiciſſe, Capitulo, vel Archipreſbytero, cui ſubeſt, teſtimonio inſtructoris ſui debitè probauerit, ſub pœna arbitraria.

CAPVT XIX.

VT autem hæc vniformitas ſacrorum rituum & cærimoniarũ, magnopere commendans Catholicę religionis dignitatem & vnitatem, in omnibus etiam reliquis Eccleſiaſticis Officiis adhibeatur, imprimendum in hiſce partibus, & ab omnibus quos cõcernit, quoad fieri poterit, obſeruandũ erit Cærimoniale Epiſcoporum, quod magno labore & induſtria ad hoc com-

componi iuſſit fel. rec. Clemens PP. VIII. & in omnes Eccleſias Metropolitanas, Cathedrales, & Collegiatas introduci diſtrictè mandauit.

CAPVT XX.

Hoc verò cùm fieri non poſſit ſine Magiſtro Cærimoniarum, qui totus in eo ſit, vt dictum Cærimoniale perlegat, & aliis rationem dictarum Cærimoniarum oſtendat, & præeat; mandat hæc ſancta Synodus, vt in ſingulis Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis ſumptu Capituli aliquis ad hoc maximè idoneus conſtituatur, cui in ritibus omnes obedire teneantur.

TITVLVS XIII.

De Feſtis & Ieiunijs.

CAPVT I.

MEMINERINT exempti omnes, etiam Regulares, Decreti Concilij Tridentini, quo dies feſtos, quos in Diœceſi ſua ſeruandos Epiſcopus præcepit, ipſi quoque ſeruare iubentur.

CA-

Digitized by Google

CAPVT II.

PASTORES ſingulis diebus Dominicis ſub concione, vel ſummo Sacro, dies feſtos & ieiunia ea ſeptimana occurrentia populo denuntiare non omittant.

CAPVT III.

DIES feſti tam celebriores, quàm minùs ſolemnes, necnon ieiunia per totam Prouinciam ſeruanda, in prima Synodo Prouinciali Mechlinienſi plenè enumerantur, ita tamen vt in locis, vbi vel plura vel ſtrictiùs obſeruata fuerint, mandet Synodus, vt pia conſuetudo obſeruetur. Quænam verò feſta in ſingulis Diœceſibus, ſingulisque Parochiis, inſuper ſeruari debeant, ſtetur conſuetudine cuiuſq; loci.

CAPVT IV.

NVNDINÆ annuæ, & forum rerum venalium hebdomadarium, cùm in diem feſtum incidunt, in alium transferantur. Et ieiunia in diem Dominicam incidentia, pridie ſeruentur.

CAPVT V.

FESTVM Annuntiationis Beatæ Mariæ ſi quãdo inter Dominicam Palmarũm & Dominicam in Albis occurrerit, celebretur

Digitized by Google

bretur iuxta receptam conſuetudinem tam à populo, quàm à Clero, feria tertia poſt dictam Dominicam in Albis: ſi verò in aliam quamlibet Dominicam Quadrageſimæ præterquam Palmarum inciderit, celebretur feria ſecunda proximè ſequenti etiam à populo.

CAPVT VI.

FESTVM S. Marci, ſi in hebdomada Paſchæ vel in Dominica *Quaſi modò*, euenerit; celebretur feria quarta poſt *Quaſi modò*, tam à Clero, quàm à populo. Si verò in aliam Dominicam inciderit, feſtum quidem ſeruetur ipſa die Dominica; ſed proceſſio, abſtinentia à carnibus per totum diem, & ieiunium vſque ad prandium, ſeruentur die ſequenti. Quòd ſi verò in feriam quartam poſt Dominicam *Quaſi modò* tranſlatum, cum feſtis SS. Philippi & Iacobi aut S. Crucis concurrerit; celebritas quidem à populo illis ipſis diebus ſeruabitur, ſed dicta proceſſio, abſtinentia, & ieiunium, ſicut in diebus Rogationum, in feram quintam ransferentur.

TITV-

TITVLVS XIV.

De Imaginibus & Sanctorum Reliquijs.

CAPVT I.

NE per falſi dogmatis imagines rudibus periculoſi erroris occaſio præbeatur, nulla vmquam in Eccleſiis etiam exemptis inſolita imago ponatur, niſi ab Ordinario priùs approbata fuerit. Curentq́; diligenter Epiſcopi, vt in imaginibus tam ſculptis quàm pictis, loco ſacro iam illatis, vel deinceps inferendis, nihil inordinatum, nihil profanum, nihil inhoneſtum appareat, neque in intima altarium tabula viuorum effigies depingantur.

CAPVT II.

IMAGINES ſacras ſæculariter comptas, nec in templis nec in proceſſionibus tolerent Epiſcopi; & quæ ad ornatum ſupplicationum proponuntur, eiuſmodi ſint, quæ oculos ſpectantium non offendant.

CAPVT III.

NEMO Eccleſiaſtici ordinis laſciuas, & ob nuditatem, vel alias obſcœnas, &

quæ

Digitized by Google

quæ pias mentes offendant imagines, in ſuis ædibus ac hortis ponat, vel retineat, ſub pœna arbitraria. Concionatores quoque contra huiuſmodi imaginum quocumque etiam profano loco poſitarum deteſtandum vſum, frequenter conciones ſuas inſtituant.

CAPVT IV.

RELIQVIÆ Sanctorum in vaſis honeſtis, ſeu capſulis obſeratis, locoque honeſto (non tamen in tabernaculo SS^{mi} Sacramenti) aſſeruentur; nec ex iis per alium, quàm Ordinarium loci, aut ab eodem ad id poteſtatem in ſcriptis habentem, vmquam educantur.

CAPVT V.

NVMQVAM etiam Reliquiæ vel imagines in Proceſſionibus deferántur, niſi per Clericos ſacris initiatos, quantum fieri poteſt; neque tam longi itineris circuitu, vt aut populi deuotio langueſcat, aut compotationibus aliiſque inſolentiis occaſio præbeatur.

TITVLVS XV.

De Superſtitione.

CAPVT I.

NEMO ad morbos vel vulnera hominum aut brutórum curanda ſuperſtitioſis remediis vtatur; vel ſuper rebus deperditis aut ſuper futuris euentibus, ac quibuſuis ſecretis, diuinos, ſeu pro diuinis ſe venditantes, conſulere præſumat. Si quis aliquid horum fecerit, & monitus non abſtinuerit, mox ipſi Ordinario vel Officiali denuntietur, iuxta Bullam Sixti V. editam contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, quæ incipit: *Cæli & terræ creator.*

CAPVT II.

ET nihilominùs hæc Synodus mandat omnibus Iudicibus Eccleſiaſticis, vt in exilium mittant, vel mitti curẽt, omnes qui ſuper futuris euentibus aliiſque ſecretis reſponſa dant; eoſque qui tales conſulunt, grauiter puniãt, & multò grauiùs animaduertant in maleficos, & incantatores, & etiam omnes qui vulgò Ægyptij vocantur.

Digitized by Google

CAPVT III.

ET quoniã rudis populus ſæpè ex ignorantia ſuperſtitionibus inquinatur; Parochi ſubditos ſuos diligenter de illis doceant, & inter cetera, ſuperſtitioſum eſſe, expectare quemcũque effectũ à quacumq; re, quem res illa, nec ex ſua natura, nec ex inſtitutione diuina, nec ex ordinatione vel approbatione Eccleſiæ producere poteſt.

CAPVT IV.

NVLLVS omnino exorcizare præſumat ſine licentia Ordinarij in ſcriptis obtenta: nemo etiam vtatur aliis exorciſmis quàm ab Ordinario approbatis, vel poteſtate exorcizandi vlla ratione abutatur, ſub pœna perpetuæ priuationis illius officij, & aliàs arbitraria.

TITVLVS XVI.

De Epiſcopis, & eorum Officio, ac Sede vacante.

CAPVT I.

QVANTO ſublimior eſt Epiſcoporum dignitas, tantò etiam purior ac ſanctior debet eſſe ipſorum vita: quare mores ſuos omnes ita componant, vt reliqui ab iis frugalita-

tis, modeſtiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, ſanctæ humilitatis exempla petere poſſint; nihilque in eorum ſupellectili, menſa, victu, ac reliquo vitæ genere appareat, quod non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ ſe ferat.

CAPVT II.

ET quia in tremendo ſtrictiſſimi iudicij die non pro ſe ipſis tantùm, ſed pro animabus etiam ſibi commiſſis rationem reddituri ſunt, ſummo ſtudio & continua vigilantia gregem ſuum paſcant & regant; officiumque ſuum in omnibus, maximè quoad executionem decretorũ Concilij Tridentini & huius Prouincialis, cum omni diligentia & ſollicitudine explicent.

CAPVT III.

INTER cetera meminerint oneris prædicandi verbi Dei, & totius Diœceſeos ſingulis ſaltem bienniis viſitandæ.

CAPVT IV.

CVRENT etiam vt iura & ſtipendia Secretariorum, & aliorum quorumcumque miniſtrorum ſuorum, ſacris canonibus & decretis Concilij Tridentini in nullo contrarientur; atque inſuper pro qualitate laborum & ratione ſumptuum ita ſint moderata,

Digitized by Google

derata, vt iis ſe grauari nemo iure conqueri poſſit: & ſi quis in eorum exactione exceſſiſſe deprehendatur, grauiter puniatur; & relapſus, officio priuetur.

CAPVT V.

MEMINERINT Epiſcopi ſe conformare decreto ac conſtitutioni Concilij Tridentini, ſeſſ. 25. De reform. cap. 1.

CAPVT VI.

CVM primùm Sedes Epiſcopalis vacauerit, ſupplicationes ac preces publicè priuatimque habeantur, atque à Capitulo per Ciuitatem & Diœceſim indicantur, quibus Clerus populuſque bonum à Deo Paſtorem valeat impetrare.

CAPVT VII.

VACANTE eadem Sede Epiſcopali ſequentur Cathedralia Capitula in adminiſtratione dictæ Sedis conſtitutionem Concilij Tridentini, ſeſſ. 24. De reform. cap. 16.

CAPVT VIII.

FACTA noui Epiſcopi nominatione, proceſſus ſuper eius natalibus, vita, ætate, doctrina, & moribus, Romam tranſmittendus, fiat iuxta diſpoſitionem Bullæ Gregorij XIV. quæ incipit: *Onus Apoſtolicæ ſeruitutis.*

Digitized by Google

TITVLVS XVII.

De Archipresbyteris, Paſtoribus, & Cuſtodibus, eorumq́; officiis.

Capvt i.

Adeptvs Paſtoratum, vltra profeſſionem fidei, faciet etiam ſubſequens iuramentum, antequam cura animarum, vel poſſeſſio Paſtoratus ei detur.

Capvt ii.

Ego N. *iuro & promitto obedientiam, reuerentiam, & honorem ſummo Pontifici Romano, ac R^mo Domino Epiſcopo N. eorumdemq́; ſucceſſoribus. Item iuro & promitto Eccleſiæ meæ Parochiali de N. fideliter deſeruire ſecundùm oneris illi annexi exigentiam, & in eo perſonaliter reſidere. Bona Paſtoratus vel Eccleſiæ meæ non alienabo; & indebitè alienata, quantum in me erit, fideliter recuperare ſtudebo. Specificationem omnium fructuum Paſtoratus mei, cum debita deſignatione hypothecarum, limitum & terminorum, intra annum à Feſto Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ proximè venturo, Archipresby-*

Digitized by Google

presbytero tradam; fructus anni, in quo me mori aut meam Eccleſiam dimittere continget, ſubiicio & obligo ad laudabilem deſeruiturã vſque ad feſtum Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ, mortem vel dimiſsionem meam proximè ſubſecuturum. Sic me Deus,&c.

CAPVT III.

CVM à Concilio Tridentino conſtituta ſit certa ratio prouidendi Rectoribus Eccleſiarum parochialium de competentia viuendi: mandat Synodus Prouincialis Epiſcopis,vt iiſdem iuxta præſcriptum dicti Concilij de portione canonica prouideant. Quam quidem, cõputatis certis fructibus & emolumentis, ac incertis ſeu accidentalibus,quæ ad certam ſummam communibus tribus aut quatuor annis vltimò præteritis redigi poſſunt, ſingulis Paſtoribus non infra triginta quinque libras, nullis autem ſupra quinquaginta libras groſſorum Flandriæ, iidem Epiſcopi conſtituant;niſi eorumdem iudicio parochiæ amplitudo aliquid amplius vltra 50. libras requireret. Vt verò hæc omnia perfici poſſint, licebit Epiſcopis per vnionem vicinarum & minorum Eccleſiarum, aut ſimplicium beneficiorum, vel per conceſſionem deſeruitu-

Digitized by Google

rarum, & aliàs propter idoneorum Sacerdotum raritatem, per modum prouiſionis prouidere.

CAPVT IV.

Si verò contingat oriri aliquam difficultatem Paſtoribus in aſſignanda iudicio Epiſcopi dicta canonica portione, iidem Epiſcopi, ſeu eorumdem Vicarij aut Officiales, ſummariè & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij, audita nuda petitione Parochorum, ac eorum quorum intereſt reſpōſione, & facta deſuper ſummaria informatione, quod ipſis Parochis deeſſe compererint, ad ſummam ſuperiùs taxatam per modum prouiſionis adiudicabunt: & appellatio executionem non ſuſpendat.

CAPVT V.

Ecclesiis parochialibus vacantibus curabunt Epiſcopi & Archidiaconi, vt quàm fieri poterit citiſſimè, iiſdem de idoneis Paſtoribus prouideatur, illique mox inſtituantur, & ſic à capta poſſeſſione, & inchoata reſidentia, pro rata temporis fructibus gaudeant.

CAPVT VI.

Qvamdiv ob malignitatem horum temporum, & raritatem idoneorum Sacerdotum, ſingulis pagis de proprio Paſtore

ſtore prouideri nō poteſt, ſed vni Parocho duorum aut trium pagorum curam committere Ordinarij coguntur; curent ejuſmodi deſeruitores, vt onera Miſſarum ſingulis Paſtoratibus incumbentia fideliter expleantur.

CAPVT VII.

ARCHIPRESBYTERI & Paſtores decreta Concilij Tridentini, necnon huius & primæ Synodi Prouincialis, ſæpè diligenterque legant: & quæ paſſim in iiſdem ponuntur officium ipſorum concernentia, quàm diligentiſſimè exequantur.

CAPVT VIII.

PASTORES ab omnibus ad ſuas parochias commigrantibus, ſi eorum vitam & fidem aliunde cognitam nō habuerint, exigant deſuper litteras teſtimoniales vltimi ipſorum Paſtoris; quæ ſi non exhibeantur, Curiæ Epiſcopi inſinuent, vt eas exhibere compellantur iuxta edicta deſuper emanata.

CAPVT IX.

PIORVM legatorum diligentem curam habeant, & ſeriis monitionibus ſatagant, vt ante finem anni piis fundatorum voluntatibus ſatisfiat, alioqui ij quibus hoc onus incumbit Ordinario denuntientur.

Digitized by Google

CAPVT X.

ARCHIPRESBYTERI ſinguli, vbi id iuris ex conſuetudine habent, Eccleſias parochiales, Capellas, & Hoſpitalia, aliaque pia loca diſtrictus ſui, iuxta commiſſionem ſibi ab Ordinario datam vel dandam quotannis viſitent; actaq; viſitationis intra tempus ab Ordinario præſcriptũ, vel præſcribendum, ad ipſum vel Vicarium eius generalem tranſmittant.

CAPVT XI.

INTER cetera viſitaturi ſeriò inquirant, an Paſtores ipſi, ac reliqui Sacerdotes, & miniſtri Eccleſię honeſtè viuant; & an officio ſuo in prædicatione verbi Dei, celebratione Miſſarũ, adminiſtratione Sacramentorum, ac ceteris omnibus, ſatisfaciant.

CAPVT XII.

VIDEANT etiam an Eccleſiæ, & domus Paſtorales & Capellanorum, ſint ſartæ tectæ.

CAPVT XIII.

ADVIGILENT quoque vt bona fabricarum, & pauperum, benè & fideliter adminiſtrentur.

CAPVT XIV.

CAPITVLA Paſtorum ſinguli Archipreſbyteri quotannis celebrent, præciſè illo

illo die, quem Ordinarius illis ſtatuet; vt ita Ordinarius, ſi ita expedire iudicauerit, vel aliquem ad ea mittere, vel iis ſignificanda ſcripto ſignificare poſſit.

CAPVT XV.

CVSTODES quarumcumque Eccleſiarum parochialium, ac ſacellorum, præſtent iuramentum de obedientia, in his quæ officij ſui ſunt, exhibenda Paſtori & Æditiuis. Item requiſiti dent cautionem pro his quæ illorum curæ committuntur, ac promittant ſe in officio diuino & adminiſtratione Sacramentorum ſuperpelliceo vſuros, alioqui officio priuandi. Et ſi cuſtodes nõ reſideant, teneantur prouidere Eccleſiæ de idoneo aliquo ſubſtituto, cum ſtipendio Ordinarij arbitrio illi conſtituendo.

CAPVT XVI.

SACERDOTES quoque quando haberi poterunt, præ ceteris ad officia Cuſtodum aſſumantur; vt hac ratione Officium diuinum honeſtiùs peragi, & ſcholæ de ludimagiſtro, & populo de Miſſa matutinali, prouiſum eſſe poſſit.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS XVIII.

De vita & honeſtate Clericorum, eorumq́; correctione.

CAPVT I.

NEMO, etiam in ordine ſacro conſtitutus, fideiubeat: ſciantq́; omnes Clerici ipſis non licere vllo pacto fori priuilegio renuntiare; & ſi renuntiauerint, nullam eſſe renuntiationem, in eoſque ad ſacrorum canonum præſcriptum agi poſſe, ac debere.

CAPVT II.

QVILIBET tonſuram habeat, ſuo gradui & ordini congruam, eamq́; ſemper conſpicuam.

CAPVT III.

NEMO beneficiatus, vel in ordine ſacro conſtitutus, barbam geſtet alatam; & quilibet Sacerdos ita inſuper ſuperius labrum reſciſſum habeat, vt ſanguinẽ Chriſti ſumpturo non ſit impedimento.

CAPVT IV.

ETSI habitus non faciat Monachum, debent tamen Clerici in oppidis veſtes geſtare ſuo ordini congruentes, vt per decen-

Digitized by Google

centiam habitus extrinſeci, morum honeſtatem intrinſecam oſtendant; ideoque tunicas exteriores manicatas & clericale biretum, quod eſt Eccleſiaſticorũ hominum proprium, ad crucis formam confectum ſemper gerant: galerum verò non adhibeant, niſi cùm ob aduerſam valetudinem, aut aëris intemperiem, pluuiámve ingruẽtem, adhiberi oporteat; qui tamen ſericus non ſit, aut inſtar militarium turbinatus: quem etiam, cùm primùm in Eccleſiam vel in ædes publicas pręcipuè ingreſſi ſunt, ſtatim deponant. Qui verò ruri agunt, veſtem interiorem vt minimũ, ad dimidium tibiarũ vſque promiſſam habere debeant. Porrò Clerici viatores aut peregrinãtes, ita ſe decenter ſuaq; profeſſione dignè gerant, vt eorum moribus, verbis, habituque modeſto per omnia glorificetur Deus. Et quoniam mundana curioſitas quotidianas adinuenit leuitates, omnis ille habitus quibuſlibet Eccleſiaſticis perſonis interdictus ſit, à quo Epiſcopus abſtinendum mandarit: & qui ab Epiſcopo moniti, etiam per edictum publicum honeſtũ habitum clericalem non geſtauerint, per ſuſpenſionem ab ordinibus, officio, & beneficio, ac fructibus, & redditibus, & prouentibus ipſo-

rum

rum beneficiorum, necnon ſi ſemel correpti iterùm in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum & beneficiorum coërceantur.

CAPVT V.

CLERICI quoque beneficiati, vel in ſacris conſtituti, decimas, cenſus, prędia, aut terras alienas non conducant, quæſtus faciendi gratia, néve vllam negotiationem ſæcularem exerceant, ſub pœna arbitraria.

CAPVT VI.

NEQVE edendi vel bibendi cauſa tabernas ingrediantur, niſi peregrinationis, vel alia neceſſitate compulſi, ſub pœna arbitraria.

CAPVT VII.

EBRIETAS quemlibet hominem valdè dedecet, quòd mentis inducat exilium; ſed maximè perſonas Eccleſiaſticas, quòd præter peccati & ſcādali grauitatem, etiam libidinis fomitem ſubminiſtret. Quare & tantò diligentiùs omnes ab ea ſibi caueant, & in eam lapſi pro grauitate delicti & ſcandali puniantur.

CAPVT VIII.

QVOAD cōcubinarios (ſi qui ſint, quod Deus auertat) vel ſuſpectā cum mulieribus conſuetudinem habentes, iuxta decre-

decreta canonum & Concilij Tridentini rigoroſè puniantur. Et huiuſmodi mulieres, ſi monitæ ab Ordinario, ſe ab eorum conſuetudine non ſeiunxerint, extra oppidum, vel Diœceſim, inuocato etiam, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eiiciantur.

CAPVT IX.

ET generaliter quæcumque à ſacris canonibus, præſertim Concilij Tridentini, de vita, honeſtate, & modeſtia Clericorum rètinenda, & ſimul de luxu, luſibus, & quibuſcumque criminibus vitandis ſancita ſunt; eadem omnia ſub iiſdem pœnis, tamquam hîc repetita, hæc Synodus ſeruari mandat.

TITVLVS XIX.

De beneficiis & officiis Eccleſiaſticis, ac Beneficiatorum reſidentia.

CAPVT I.

Ex promotione inidoneorum miniſtrorum Eccleſiæ plurimũ mali & ſcandali prouenire res ipſa loquitur. Quare mandat Synodus, vt nõ tantùm Epiſcopi, ætate, vel moribus, vel eruditione, vel aliter quomodocumq; inidoneos, à ſuſcipiendis Ordinibus

arceant;

arceant; verùm etiam vt quælibet beneficia & Officia Eccleſiaſtica dignis tantùm, & ſine acceptione perſonarum conferantur; vtq́ue in conferendis Paſtoratibus ſeruetur decretum Concilij Tridentini, ſeſſ. 24. cap. 18. De reform. etiam quoad conuocationem examinandorum per edictum publicum.

CAPVT II.

CVM dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis, ad conſeruandam augendamq́ue Eccleſiaſticam diſciplinam ſint inſtitutæ, vt qui eas obtinent, pietate præcellãt, & aliis ſint exemplo: ſtatuit hæc Synodus, omnium Eccleſiarum & Monaſteriorum Abbates, Præpoſitos, Prælatos, Decanos, Archidiaconos, Archipresbyteros, Pœnitentiarios, Cantores, Scholaſticos, Theſaurarios, & Canonicos Cathedrales, necnon poſſeſſores Capellaniarum, quas vocant, animarum, quæve ex fundatione perſonalem reſidentiam requirunt, & alios omnes beneficiorum, quibus aut cura animarum annexa eſt, aut onus ſimile incumbit, poſſeſſores, ad perſonalem reſidentiam in Eccleſiis ſuarũ dignitatum aut beneficiorum obligari, & perſonaliter reſidere debere. Quòd ſi id præſtare neglexerint,

rint, aduerſus eos, ad ſacrorum canonum ac ſacri Concilij Tridentini præſcriptum, procedetur.

CAPVT III.

Si qui autem ex prædictis, ſeſe priuilegio perpetuo aut temporali tutos & exemptos à perſonali reſidentia putent, dictum priuilegium Epiſcopo, ſeu eius Vicario, intra tres menſes exhibeant, vt cognoſcat an ex veris cauſis conceſſum ſit nec ne.

CAPVT IV.

BENEFICIATI, neque ex fundatione, neque ex conſuetudine, vel aliter ad perſonalem reſidentiam obligati, nihilominus onera Miſſarum beneficiis ſuis incumbentia, in Eccleſiis vbi ea fundata ſunt, plenè ac debitè expleri curent; alioquin hoc ipſo, etiamſi in loco priuilegiato reſederint, à fructibus beneficiorum ſuorum ſuſpendantur, & ſuſpenſi maneant, donec debitè docuerunt de impleto onere Miſſarum, ob cuius omiſſionem ſuſpenſi fuerant.

CAPVT V.

PLVRALITAS beneficiorum, & certum continet animarum periculum, & totius ordinis Eccleſiaſtici peruerſio eſt; ideoque mandat hæc Synodus exactè ſeruari,

quidquid de ea in c, De multa, Extrauag. De præbendis, ac in aliis ſacris Canonibus, & præſertim in ſacro Concilio Tridentino, decretum & ſtatutum eſt.

Capvt VI.

Permvtationes beneficiorum, quas vocant triangulares, & ſimplices reſignationes beneficiorum in fauorem tertii, cum clauſula, non aliter, neque aliàs, improbat etiam hæc Synodus, eaſdemq́ue deinceps fieri prohibet.

TITVLVS XX.

De Scholis.

Capvt I.

Ex bona educatione ac inſtitutione Iuuentutis pendet pro magna parte ſalus totius reipublicæ. Quapropter vbicumque ſcholæ tam quotidianæ quàm Dominicales adhuc requiruntur, agant Archipreſbyteri cum Magiſtratibus & Præfectis locorum, vt eæ mox erigantur, ſimulq́ue rationem ineant ipſis Ludimagiſtris de annuis ſtipendiis prouidendi.

Digitized by Google

CAPVT II.

PAVPERES per ſubtractionem eleëmoſynarum menſæ pauperum, alij verò aliis pœnis liberos alioſq; domeſticos ſuos ad ſcholas Dominicales, ac lectionem Catechiſticam, mittere per Magiſtratus & Præfectos locorum ſine conniuentia compellantur; eoque tempore, quo iuuentus in ſcholis inſtituitur, à tripudiis & aliis inſolentiis, quibus iuuenes à ſcholis auocentur, omnino abſtineatur.

CAPVT III.

OPTAT hæc Synodus, vt tam in Dominicalibus quàm aliis quibuſcumque ſcholis, maſculi à viris, & puellæ à mulieribus tãtùm inſtruantur: vbicumque tamen id obtineri non poterit, ſaltem locis & interſtitiis maſculi à puellis ſeparentur.

CAPVT IV.

SCHOLÆ Scholaſticis Capitulorum ſubiectæ, ab iiſdem Scholaſticis, ceteræ omnes ab Archipreſbyteris, vel aliis ad id ab Ordinario deputatis, ſingulis ſaltem ſemeſtribus feriò viſitentur; nec vlli omnino libri in iis prælegantur, qui turpe aut obſcœnum quid contineant, quique ab Ordinario approbati non ſint.

CAPVT V.

SCHOLAS Dominicales frequentantes non tantùm doceantur legere & ſcribere; verùm etiam, & quidem præcipuè, inſtituantur in rudimentis fidei: & ante omnia doceantur Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum fidei, Præcepta Decalogi & Eccleſiæ, modumq́ue confitendi ac Miſſæ ſacrificio inſeruiendi, & qui grandiores ſunt, rationem etiam ſe parandi ad Communionem.

CAPVT VI.

INSVPER hortatur hæc Synodus, vt in Scholis Latinis doceatur cantus Gregorianus; necnon vt Ludimagiſtri & Ludimagiſtræ Scholarum linguæ vernaculæ iuuentutem ſuam ſtatis diebus ad lectionem catechiſticam deducant, eóſq́ue ibidem in officio contineant.

TITVLVS XXI.

De Seminarÿs.

CAPVT I.

VBICVMQVE ſaluberrimum Decretum Concilij Tridentini de inſtituendis Seminariis necdum executioni mandatum eſt, curet Epiſco-

Digitized by Google

Epiſcopi illi plenè ac debitè ſatisfieri in proxima Synodo Diœceſana, in ſingulis Diœceſibus, quàm citiſſimè fieri poterit, celebranda. Vt autem hoc pro præſentis temporis ſtatu commodè fiat, ſexageſimus denarius, aut plus minúſve, prout videbitur Epiſcopo, cum conſilio eorum qui ex Decreto dicti Concilij Tridentini eidem ſunt adiungendi, è bonis Eccleſiaſticis in qualibet Diœceſi in hunc vſum applicetur.

CAPVT II.

INTER alia doceantur cantum Gregorianum, & cærimonias Eccleſiæ; & in illis ipſis, in Cathedralibus & aliis Eccleſiis exerceantur.

CAPVT III.

RECTOR vel Præſidens Seminarij ad minimum ſingulis annis adminiſtrationis ſuæ computum fideliter reddat.

CAPVT IV.

QVÆ præterea pro pia inſtitutione huiuſmodi iuuentutis, & Seminariorum erectione, à Sacroſancta Tridentina Synodo decreta ſunt ſeſſ. 23. cap. 18. De reform. hîc habeantur pro inſertis.

Digitized by Google

TITVLVS XXII.

De elocatione & conſeruatione bonorum Eccleſiaſticorum.

CAPVT I.

QVÆ in prima Synodo Prouinciali Mechlinienſi de cõſeruatione ac debita adminiſtratione bonorũ Eccleſiaſticorũ decreta ſunt, eadem omnino amplectitur hæc Synodus: & inſuper iis adiicit ea quæ ſequuntur.

CAPVT II.

BONA Eccleſiæ locare non liceat vltra tempus à iure permiſſum.

CAPVT III.

POSSESSORES quorumcumqne beneficiorum, litteras fundationum eorumdem, & omnium bonorum ad beneficia ſpectãtium, Decanis Capitulorum vel Archipreſbyteris, quorum viſitationi ipſa beneficia ſubſunt, intra trimeſtre poſt publicationem præſentis Synodi exhibeant, in archiuis Epiſcoporum vel Capitulorum aſſeruandas, ſub pœna quatuor florenorum Seminario applicandorum; vel ſi eas ſe habere negent, ſub iuramento ſe deſuper expurgent.

CA-

Digitized by Google

CAPVT IV.

VBICVMQVE regiſtra bonorum quorumcumque collegiorum Eccleſiaſticorum, beneficiorum, tabricarum, menſarum ſancti Spiritus, aliarumq; piarum fundationum, à quindecim annis legitimè renouata nō fuerint, renouentur eâ cum debita deſignatione limitum & conterminorum infra annum proximum, idq; ſumptibus eorum in quorum vtilitatem fiunt.

CAPVT V.

ET quia iniuria horum temporum multa interciderunt munimēta bonorum Eccleſiaſticorum: vt iniquis debitoribus, quos in poſterum fortè ſolutionem denegare contingeret, obuietur; mandat hæc Synodus vniuerſis Beneficiatis huius Prouinciæ, vt ſinguli legitima faciant manualia, in quibus annuam ſolutionem ita ſignent, vt ex eiſdem manualibus ſucceſſu temporis legitima poſſeſſio probari poſſit. Et hæc ipſa manualia quotannis à Decanis viſitentur, & ſucceſſoribus gratis relinquantur.

CAPVT VI.

IN ſingulis Eccleſiis parochialibus & ſacellis fiat inuentarium omnium ornamentorum, & quorumcumque aliorum

bonorum mobilium, ad ipſam Eccleſiam vel ſacellum pertinentium: idemque inuentarium à Paſtore, vel Rectore ſacelli, ac Æditius, ſubſignetur; atque ita ſubſignatum cum ceteris munimentis debite aſſeruetur.

CAPVT VII.

PASTORES, & quicumque alij Beneficiati, domos beneficiorum ſuorum integras conſeruent; ac debitè reparent, niſi reparationes earumdem ab aliis fieri debere certò conſtet. Archipreſbyteri, vbi ipſis id iuris ex conſuetudine competit, illas ſingulis annis ſeriò viſitent; & quando eas reparatione indigere aduertent, eam mox fieri mandent; & non obedientes denuntientur Epiſcopo, vel eius Vicario generali, vt ad debitas reparationes faciendas, prout iuris & rationis fuerit, compellantur, & pro præterita negligentia etiam puniantur. Si verò ad huiuſmodi reparationes obligatos, iis necdum perfectis, ex hac vita migrare vel beneficia ſua reſignare contigerit; bona domorum mortuariarum, eorumque qui beneficia ſua dimiſerunt, arreſtentur, & arreſtata maneant, donec eæ perfectæ fuerint.

CA-

Digitized by Google

CAPVT VIII.

RATIONES ſabricarum, & menſarum pauperum, aliarumque piarum fundationum, ſingulis annis vbique reddātur; vel ſaltem, vbi tenuiores ſunt earum prouentus, ſingulis bienniis: & de decennio in decennium contineant plenam ſpecificationem quantitatis, limitum, & conterminorum, ſiluarum, pratorum, ac terrarum arabilium; necnon expreſſam deſignationem tam fundorum & ædium, ſuper quibus redditus vel cenſus hypothecati ſunt, quàm ædium & fundorum, iiſdem hypothecis adiacentium, & conterminorum.

CAPVT IX.

CERTI quoque dies ad audiendas rationes vbique conſtituantur: & ſi eorum, quibus rationum redditio incumbit, culpa vel negligentia euenerit, quò minùs ſtatuto tempore redditio illa facta fuerit, ſinguli eorum multentur; & multa applicetur fabricæ, menſæ pauperum, vel fundationi, cuius computus reddi debuerat.

CAPVT X.

ORDINARII ipſi per ſe, vel ſaltem per Archipreſbyteros, vel alios ad id deputandos, non tātùm fabricarum & menſarum pauperum, ſed etiam hoſpitalium,

Digitized by Google

domorum orphanorum, ac quorumcumque locorum piorum computus ſemper audiant, & examinatis præcedẽtibus computibus videant num eorum concluſiones debitè purgatæ, ſeu reliqua eorum plenè ſoluta ſint; vtque omnia debitè adminiſtrentur, diligenter aduigilent.

Capvt xi.

Hospitalia in ſubſidium peregrinorum erecta, hiſtrionibus, aleatoribus, aliiſque id generis hominibus non pateant: nec in iis viri cum feminis verſari permittantur, etiam ſi ſe matrimonio iunctos eſſe aſſeuerent.

Capvt xii.

Decretvm Concilij Tridentini ſeſſ. 22. c. 11. De reform. contra occupatores quorumcumque bonorum & iurium Eccleſiæ ſubinde populo per Concionatores inculcetur, eumq; in finem hæc Synodus illud de verbo ad verbum hîc inſerendum cenſuit: *Si quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate etiam Imperiali aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis vel regularis beneficij, montium pietatis, aliorumve piorum locorum iuriſdictiones, bona,*

cenſus

cenſus ac iura, etiam feudalia & emphyteutica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcumque obuentiones, quæ in miniſtrorum & pauperum neceßitates conuerti debent, per ſe vel alios, vi vel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum aut laicorum, ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore, in proprios vſus conuertere, illóſque vſurpare præſumpſerit, ſeu impedire ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur; is anathemati tamdiu ſubiaceat, quamdiu iuriſdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ peruenerint, Eccleſiæ, eiusq; adminiſtratori ſiue beneficiato, integrè reſtituerit, ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit: quòd ſi eiuſdem Eccleſiæ patronus fuerit, etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis & vſurpationis huiuſmodi fabricator ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat; necnon quibuſcumque beneficiis priuatus ſit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à ſuorum ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem & abſolutionem, ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

CA-

Digitized by Google

CAPVT XIII.

DENIQVE quicumque habent reliquias, ornamenta, munimenta, vel alia quæcumque, ad Eccleſias, hoſpitalia, monaſteria, aliáve loca pia diruta, vel deſerta, ſiue rectoribus deſtituta, quomodolibet ſpectantia, ad archiua Epiſcopi deferre teneantur ibidem conſeruanda.

TITVLVS XXIII.

De Reparatione Eccleſiarum.

CVM infinitæ quotidie oriantur lites ſuper reparatione Eccleſiarum, ſtante hoc ciuili bello deſtructarum, eò quòd Epiſcopatus huius Prouinciæ ſint in diuerſis Ducatibus & Comitatibus, & proinde non vbique eædem ſint conſuetudines: viſum fuit huic Synodo per modum prouiſionis, & ſine alicuius præiudicio, ex communi iuris diſpoſitione per ſacrum Concilium Tridentinum innouati, certam ſuper hac re ineundam eſſe rationem, cui omnes ſeſe conformare teneantur, poſteaquam ſuper eadem cum Sereniſſimis ſuis Celſitudinibus maturiùs actum fuerit.

TITV-

TITVLVS XXIV.

De Regularibus, & Monialibus.

CAPVT I.

MEMINERINT Superiores monaſteriorum, & domorum tam virorum quàm mulierum, decreti Concilij Tridentini, quo ſtatuitur, vt is tantùm numerus conſtituatur, ac conſeruetur, qui vel ex redditibus propriis monaſteriorum, vel ex conſuetis eleëmoſynis commodè poſſit ſuſtentari.

CAPVT II.

CVRÆ ſit etiam Epiſcopis, & aliis Superioribus, vt iuxta decretum dicti Concilij, extraordinarium Confeſſarium bis aut ter in anno monaſteriis Sanctimonialium offerant, qui non vnius vel alterius tantùm, ſed omnium omnino confeſſiones audire debeat: & certi ad hoc dies vbique præfigantur.

CAPVT III.

SCIANT ſimiliter ipſæ Sanctimoniales, etiam exemptæ, ſibi non licere poſt Profeſſionem, etiam ad breue tempus, monaſterium egredi; niſi ob aliquam ex tribus

Digitized by Google

cauſis expreſſis Conſtitutione Sanctæ memoriæ Pij V. hac de re edita, quæ inuiolabiliter eſt obſeruanda.

CAPVT IV.

CETERA omnia de Regularibus, ac Monialibus, in Concilio Tridentino, & in prima Synodo Prouinciali Mechlinienſi, decreta amplectens, & innouans, hæc Synodus inſuper addit ea quæ ſequuntur.

CAPVT V.

IN conuentuali Religioſorum & Monialium menſa, lectio ſacra, quantum res patitur, numquam omittatur.

CAPVT VI.

PRÆLATI Regularium eos tantùm ſubditis ſuis Confeſſarios deputent, quos præuio examine, per ſe vel Lectorem ſuum facto, inuenerint ſufficienter idoneos.

CAPVT VII.

LIBERTATI profeſſionis virginum Deo dicandarum hæc Synodus proſpicere volens, hoc præſenti decreto tollit omnia ſtatuta & conſuetudines, quæ dictæ libertati aliquo modo officere poſſunt. Prohibet itaque ne quarumcumque virginum capilli ante profeſſionem reſecentur: mandatque vt Epiſcopi, vel ab eis deputati, earumdem virginum voluntatem, tam ante ſuſce-

Digitized by Google

ſuſceptionem habitus, quàm ante profeſſionem, ſacro Trid. Concilio ita iubente, diligenter explorent, non aliter tamen quàm eas ſolas eſſe certò cognoſcant.

CAPVT VIII.

VALDE dedecet in monaſteriis tam virorum quàm mulierum, hoſpitibus aduenientibus vina & cereuiſiam vendi; atque ideò etiam hæc Synodus id fieri diſtrictè prohibet, ſub pœna arbitraria.

CAPVT IX.

SI decreto Concilij Tridentini de lectione ſacræ Scripturæ in monaſteriis Religioſorum habenda negligētia Prælatorum alicubi non ſatisfiat, Epiſcopi locorum, auctoritate à dicto Concilio ſibi attributa, id debitè procurent.

TITVLVS XXV.

De Foro, Iuriſdictione & Immunitate Eccleſiaſticis.

CAPVT I.

ORDINARII locorum, eorumq́ue Officiales, iuxta decretum Concilij Tridentini cauſas omnes, etiam beneficiales, ſaltem infra bien-

biennium à die motæ litis terminent; alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, vel alteri illarum, Iudices ſuperiores, aliàs tamen competentes, adire.

CAPVT II.

IVDICES appellationum eas non recipiant, niſi à definitiua, vel à definitiuæ vim habente, & cùm grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat; prout per Concilium Tridentinum decretum eſt.

CAPVT III.

VT in ceteris omnibus, ita quoque vel maximè in adminiſtrãda iuſtitia, quoad ſtatuta Curiarum, ſalaria, & ſtipendia miniſtrorum & practicorum earum, ceteraque huiuſmodi, vniformitatem in tota Prouincia ſeruari expedit. Et ideò ſtatuit præſens Synodus, vt vniformis & moderata ratio, deſuper eiuſdem Synodi auctoritate conſtituenda, ab omnibus, quos concernit, obſeruetur.

CAPVT IV.

IN correctionibus conforment ſe Epiſcopi decreto Cõcilij Tridentini, ſeſſ. 25. cap. 3. vt nimirum rariùs cenſuris vtantur, ſed aliis mediis ibidem à Concilio præſcriptis.

CA-

Digitized by Google

CAPVT V.

VT ſatisfiat decreto Concilij Tridentini, quod iubet in ſingulis Conciliis Prouincialibus, aut Diœceſanis, aliquot perſonas iuxta Conſtitutionem BONIFACII VIII. quæ incipit, *Statutum*, &c. qualificatas, & alioquin ad id aptas deſignari, quibus præter Ordinarios locorum, cauſæ Eccleſiaſticæ in partibus delegandę, à quolibet Legato vel Nuntio, atque etiam ab ipſa Sede Apoſtolica committantur: præſens Synodus deſignat, & nominat perſonas infraſcriptas, earumque nomina, cognomina, & qualitates, ad Suam Sanctitatem transmittenda eſſe ſtatuit.

IN ARCHIEPISCOPATV MECHLINIENSI pro idoneis nominati & deſignati ſunt:

MECHLINIÆ,

D. Henricus Franciſcus vander Burch, I. V. Licentiatus, Decanus Eccleſiæ Metropolitanæ Mechlinienſis, & Vicarius generalis Archiepiſcopatus eiuſdem.

D. ac M. Petrus vanden VViele, ſacræ Theologiæ Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Metropolitanæ Archidiaconus.

D. Iacobus Boonen, I. V. Licentiatus, Canonicus & Officialis Mechlinienſis.

LOVANII,

Reuerendus Pater D. Libertus Schaloun, Abbas Vlierbacenſis.

Reuerēdus Pater D. Ioannes Druſius, S. Theologiæ Licentiatus, Abbas Parcenſis.

Reuerendus Pater D. Ludouicus ab Eynatten, Abbas S. Gertrudis, & Conſeruator Priuilegiorum Vniuerſitatis Louanienſis.

BRVXELLÆ,

D. Petrus Pantinus, Decanus inſignis Eccleſ. Collegiatæ S. Gudilæ Bruxellenſis, Protonotarius Apoſtolicus.

D. Cæſar Clemens, S. Theol. Doctor, Decanus Eccleſiæ Collegiatæ Anderlechtenſis, Protonotarius Apoſtolicus.

D. Cornelius VVorzel, S. T. Licentiatus, Decanus Bredanus, & Plebanus Bruxellenſis.

IN EPISCOPATV GANDENSI.

D. ac M. Adrianus Varræus, S. T. Licentiatus, Cathed. Eccleſ. S. Bauonis Præpoſitus.

D. ac M. Petrus Bernaerts, S. T. Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Decanus.

Reuerendus Pater D. Liuinus vander Meulen, Abbas Thrunchinienſis.

D. Franciſcus del Rio, V. I. Licentiatus, Canonicus Eccleſiæ Cathedralis S. Bauonis, & Officialis Gandauenſis.

D. ac

D. ac M. Philippus Iadaert, S.T. Licentiatus, Eccleſiæ Colleg.^æ S. Pharaïldis Decanus.

IN EPISCOPATV BVSCODVCENSI.

D. ac M. Gisbertus Coeuerincx, S. Theolog. Licentiatus, & Eccleſiæ Cathedralis Decanus, deſignatus Epiſcopus Dauentrienſis.

Reuerendus Pater D. Arnoldus Veſſemius, Abbas monaſterij Bernenſis.

D. Euerardus de Raueſteyn, V.I. Licentiatus, Canonicus dictæ Cathedralis Eccleſiæ, & Officialis.

IN EPISCOPATV RVREMVNDENSI.

D. ac M. Petrus Pollius, S.T. Doctor, Cathedralis Eccleſiæ Ruremundenſis Decanus.

D. Fridericus Ioannis, Cantor eiuſdem Eccleſiæ & Canonicus.

D. Guilelmus Randeraet, I. V. Licentiatus, & eiuſdem Eccleſiæ Canonicus.

IN EPISCOPATV BRVGENSI.

D. ac M. Nicolaus de Heere, Eccleſiæ Cathedralis Brugenſis Decanus.

Reuerendus Pater D. Ioannes de Bourier, Abbas monaſterij S. Andreæ.

Reuerendus Pater D Ioannes Montanus, Abbas monaſterij de Eeckhout.

D. ac M. Arnoldus à Mechlinia, S. Theologiæ Licentiatus, Eccleſiæ Cathedralis Archidiaconus & Canonicus.

D. Remigius Driutius, I. V. Licentiatus, Canonicus eiuſdem Eccleſiæ & Officialis.

D. ac M. Dionyſius Chriſtophori, S. Theol. Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Canonicus & Scholaſticus.

IN EPISCOPATV ANTVERPIENSI.

D. Ioannes del Rio, V. I. Licentiatus, Decanus Eccleſiæ Cathedralis Antuerpienſis, & Vicarius Epiſcopatus eiuſdem, & Protonotarius Apoſtolicus.

Reuerendus Pater D. Dionyſius Feyten, Abbas monaſteriȷ S. Michaëlis.

D. Cornelius de VVitte, S. Theol. Licentiatus, Archidiaconus & Canonicus dictæ Cathedralis Eccleſiæ.

D. Ioannes Geuarts, I. V. Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Canonicus & Officialis.

D. Antonius Heylvvighen, I. V. Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Canonicus & Theſaurarius.

D. ac M. Aubertus Miræus, S. Theol. Baccalaureus, Canonicus & Scholaſticus eiuſdem Eccleſiæ.

IN

In Epicopatu Yprensi.

D. Iudocus Veranneman, Eccleſiæ Cathedralis Decanus.

Reuerendus Pater D. Carolus de Argenteau, monaſterij S. VVinoci Abbas.

Reuerendus Pater D. Vincentius du Buer, monaſterij S. Ioannis Abbas.

D. Carolus van Houcke, I. V. Licentiatus, Cathedralis Eccleſiæ Archidiaconus & Canonicus.

D. Ludouicus Vlaminck, I. V. Licentiatus, eiuſdem Eccleſ. Cathedralis Theſaurarius.

D. Franciſcus de Montmorency, Eccleſiæ Collegiatæ oppidi Caſletenſis Præpoſitus.

Si quempiam ex prænominatis ante proximam Synodum Prouincialem, aut Diœceſanam, mori contigerit, Epiſcopus cum conſilio Capituli alium vſque ad proximam Synodum ſubſtituet, eamdemque ſubſtitutionem ad Sedem Apoſtolicam tranſmitti curabit.

Digitized by Google

TITVLVS XXVI.

De Synodo Prouinciali, & Diœceſana.

CAPVT I.

CONCILIO Prouinciali, vel Diœceſano, debitè cõuocato, omnes qui de iure vel conſuetudine illi intereſſe debent, die & loco præfixis perſonaliter comparebunt, niſi legitimè impediti fuerint: quo caſu tempeſtiuè de cauſa impedimenti fidem facient: & nihilominùs Procuratorem virum Eccleſiaſticum mittent, non tantùm ad audiendum & referendum, ſed etiam ad deliberandum & agendum, quæ principalis faceret, ſi perſonaliter intereſſet, nec non ad ſimpliciter acceptandum & recipiendum, quæcumque in ipſa Synodo ſtatuta & decreta fuerint.

CAPVT II.

CONTRA abſentes non legitimè excuſatos, vel qui Procuratorem ſufficienti mandato inſtructum nõ miſerint, primùm ad contumaciam etiam per affixionẽ edicti publici ad valuas loci in quo Cõcilium celebrabitur, deinde ad alias pœnas iuxta Canonicas ſanctiones decernẽdas procedatur.

CA-

Digitized by Google

CAPVT III.

NEMO, ſine licentia Præſidis Concilij, à Concilio recedere audeat; neque tunc aliter quàm ſufficienti conſtituto Procuratore.

CAPVT IV.

QVÒD ſi Epiſcopi, & alij qui intereſſe debent, à nouiſſimo Concilio circa hæc aliqua obſeruauerint, quod in futuro Concilio proponendum videatur, id vno menſe ante diem præfixum ipſi Metropolitano per litteras ſignificent.

CAPVT V.

QVÆCVMQVE in hac prouinciali Synodo, ad maiorem Dei gloriam & animarum ſalutē, ſtatuta ſunt per vniuerſam Mechlinienſem Prouinciam, per ſingulas diœceſes intra annū Diœceſanis Synodis publicanda ſunt; ad quas omnes omninò, tam exempti quàm non exempti, vt publicari ea audiant, & ad ea ſe conforment, ex decreto Tridentinæ Synodi ſeſſ. 24. De reform. cap. 2. accedere tenebuntur.

QVÆ reliqua ſunt reformationem concernētia, & tempore exiguo expediri non potuerunt; Epiſcopi in proxima Synodo Diœceſana ſtatuant, prout vtilitatem Eccleſiæ poſtulare iudicabunt. Mandat

poſtremò hæc eadem Synodus Prouincialis, vt quæcumque tam in Concilio Tridentino quàm in hac ipſa Synodo decreta & ſtatuta ſunt, poſt impreſſionem inuiolabiliter obſeruentur; omnia interim & ſingula cenſuræ & iudicio Sedis Apoſtolicæ quàm humillimè ſubmittens. Actū Mechliniæ anno Domini milleſimo ſexcenteſimo ſeptimo, die decimanona menſis Iulij; ſubſignatum:

Matthias Archiepiſcopus Mechlinienſis.
Petrus Damant Epiſcopus Gandauenſis.
Gisbertus Maſius Epiſc. Buſcoducenſis.
Henricus Epiſcopus Ruremundenſis.
Carolus Philippus de Rodoan Epiſcopus Brugenſis.
Ioannes Miræus Epiſcopus Antuerpienſis.
Carolus Maſius Epiſcopus Yprenſis.

ANTE horum Decretorum publicam lectionem, R^mus & Ill^mus Dominus Præſidens, re cum RR^mis DD^nis Coëpiſcopis communicata, ſequentem ſchedulam de ſcripto pronuntiauit, eamque hîc ad calcem ad verbum adſcribi mandauit:

RR^di ac venerabiles DD^ni: Rerum de quibus hactenus hîc actum eſt multitudo & grauitas, meritò tempus extenſius requireret & lon-

longius, præſertim cùm de pleriſque etiam ſint conſulēdæ Sereniſsimæ Celſitudines Suæ, quarum protectione ſperamus faciliorem exſecutionem: ſed cùm Reuerentiæ Veſtræ ſæpiùs nobis expoſuerint, quanto cum damno ab ouibus ſuis abſint, & quanto hîc ſumptu detineātur, ideoq́ ſe non ferre diuturniorem moram; viſum eſt Reuerendiſsimis Patribus huius Synodi vos cum bona venia ſua dimittere, declarando, & conſueto modo publicando, quod vobis auditis, & expenſis rationibus veſtris & ſuis, decernendum & obſeruandum videtur.

Poſt cuius ſchedulæ pronuntiationem prædicta Concilij Decreta publicè lecta fuerunt, die vigeſima menſis Iulij anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi. In cuius rei fidem nos infraſcripti eiuſdem Concilij Secretarij propria manu ſubſcripſimus:

Petrus Pantinus, Protonotar. Apoſtolicus, Decan. Eccl. S. Gudilæ Bruxellenſis.

Dionyſius Chriſtophori, Cathedr. Eccleſiæ Brugenſis Canonicus & Scholaſticus.

Digitized by Google

TESTIMONIVM

Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini D. CARDINALIS PAMPHILII ſuper facta recognitione Concilij Prouincialis Mechlinienſis ab Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. DD. Cardinalibus Interpretibus ſacri Concilij Tridentini.

NOS *Hieronymus tt S. Blaſij de Annulo S. R. E. Cardinalis Pamphilius, fidem facimus & atteſtamur, Decreta confecta in Prouinciali Synodo à Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Mechlinienſi, eaq́; à R.D. Dionyſio Chriſtophori, Cathedralis Eccleſiæ Brugenſis Canonico, ipſiuſq́; Archiepiſcopi Procuratore, ad Sanctiſſimũ D.N. perlata, à ſacra Congregatione Cardinalium Concilio Tridentino interpretando præpoſitorum emendata, recognita, atque aptata fuiſſe: necnon eorumdem Decretorum exemplum apud ipſam Congregationem remanſiſſe; cum quo huiuſmodi Decreta hoc libello chartarum xxxix. (quarum prima incipit,* Decreta, *&c. vltima verò,* Potuerunt, *&c. & deſinit,* Eccleſiæ Brugenſis Canonicus,

&

& Scholaſticus) *deſcripta, & collata in omnibus, & per omnia concordant. In quorum fidem his propria manu ſubſcripſimus, & ab infraſcripto Secretario item ſubſcribi, ſigilliq; noſtri impreſſione communiri mandauimus. Datum Romæ, die iij. Aprilis, Anno* M. DC. VIII.

Hier. Card[lis] Pamphilius.

Ioannes Franc. Fagnanus ſacræ Congregationis Concilij Secretarius.

BRE-

BREVE
S^MI D. N. PAVLI PP. V.
SVPER CONFIRMATIONE CONCILII PROVINCIALIS MECHLINIENSIS.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo & Epiſcopis Prouinciæ Mechlinienſis,

PAVLVS PP. V.

VENERABILES Fratres, Salutem & Apoſtolicam benedictioné. Acta Synodi Prouincialis Mechlinienſis, à fraternitatibus veſtris nuper habitæ, quæ dilectus filius Dionyſius Chriſtophori Canonicus & Scholaſticus Eccleſię Brugenſis ad nos detulit, vt ſi nobis probarentur illa confirmaremus auctoritate noſtra Apoſtolica; nonnullis mutatis, vt videbitis, approbauimus: recognita priùs mandato noſtro, à Venerabilibus Fratribus noſtris ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardina-

Digitized by Google

dinalibus, Interpretibus ſacri Concilij Tridentini. Laudamus valdè, Fratres Venerabiles, zelum pietatis, prudentiam & vigilantiam veſtram, quam in huiuſmodi Decretis ſanciendis agnouimus; ac Deum ſapientiæ & miſericordiarum Patrem precamur, vt quotidie in vobis augeat dona diuinæ ſuæ gratiæ, vt miniſterij veſtri ac laborum, quos ad eius ſanctiſſimi nominis gloriam & animarum ſalutem ſuſcipitis, præmia benignus vobis retribuat, cùm reddideritis rationem villicationis veſtræ. Quemadmodum etiam hortamur, atque Apoſtolica auctoritate, quam à Dei benignitate licet immeriti accepimus, iubemus, vt eius Synodi Decreta omnia, quæ ad ſacrorum Canonum præſcriptum omnes iſtius Prouincię Epiſcopos omneſq; eorum Diœceſanos obſtringunt, ab omnibus quàm diligentiſſimè & inuiolatè ſeruentur: ac vobis omnibus Apoſtolicam benedictionem noſtram peramanter largimur. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, quarto Kal. Maij, M.DC. VIII. Pontificatus noſtri anno tertio.

Petrus Stroza.

Aliud

Aliud Teſtimonium examinati Concilij, ab Illuſtriſſimo & R^{mo} Domino D. CARDINALE PAMPHILIO directum Reuerendiſſimo & Illmo Domino Archiepiſcopo Mechlinienſi.

PERILL^{RI} AC R^{MO} DOMINO VTI FRATRI D. ARCHIEPISCOPO MECHLINIENSI.

PERILLVSTRIS *ac Reuerendiſsime D. vti frater: Prouincialem Synodum Mechlinienſem, ab Amplit. T. adhibitis Comprouincialibus Epiſcopis nouiſsimè celebratam, & à Reuerendo D. Dionyſio Chriſtophori Cathedralis Eccleſiæ Brugenſis Canonico & Scholaſtico, Amplitudinis T. & ipſorum Comprouincialium Epiſcoporum Procuratore, exhibitam, eiuſq; Decreta ad mores moderandos, exceſſus corrigendos, abuſus iſtic bellorum præſertim iniuria atque hæreticorum artibus introductos eradicandos, piè ac ſapienter confecta, Illuſtriſsimi Cardinales Trid. Conc. Sanctiſsimi D.N. auctoritate Interpretes, pro munere ſibi iniuncto diligenter recognouerunt, atque vbi oportuit, etiam emendarunt. Itaque illam ipſam Synodum ad Amplit. T. nunc remittimus, pro ſui muneris debito edendam, publicandam, & ſedulò in iſta Prouincia obſeruandam, vt egregiæ ac pientiſsimæ operæ, & induſtriæ, ſaluberrimique laboris fructus, quos ſibi initio propoſuit, vberiores*

riores

riores in dies, adiuuante Domino, percipiat. Quod vt cumulatè & quàm celerrimè fiat, nos ſummis precibus à diuina benignitate contendimus, Amplitudiniq́; T. ſalutem plurimam precamur in Domino. Romæ, die x. Aprilis, Anno M. DC. VIII.

Amplitudinis T. Perilluſtris ac R^mæ

vti frater ſtudioſiſſ.

Hier. Card^lis Pamphilius.

Secundæ litteræ prænominati Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini D. CARDINALIS PAMPHILII ad dictum Reuerendiſſimũ & Illuſtriſſimum D. ARCHIEPISCOPVM MECHLINIENSEM, teſtantes omnium Proteſtationum in examine & recognitione huius Concilij eam habitam rationem quam ius & ratio requirit, ideoq́ue illud iam omnes obligare.

PERILL^RI AC R^MO DOMINO VTI FRATRI D. ARCHIEPISCOPO MECHLINIENSI.

PERILL^RIS *ac R^me D. vti frater: Synodum Prouincialem Mechlinienſem ab Amplitudine T. adhibitis Comprouincialibus Epiſcopis nouiſſimè celebratam, à Sacra Congregatione Cardinalium Concilij Tridentini*

tini Interpretum recognitam, ac nonnullis opportunè immutatis probatam fuiſſe, iam aliis litteris pro munere noſtro atteſtati ſumus. Nunc ne cuipiam aduerſus ipſum Concilium, prudenter ac moderatè vnanimi Epiſcoporum conſenſu confectum, conquerendi anſa aut occaſio vlla ſuperſit; ſuperaddere placuit, quod reipſa verum, Illuſtriſsimos Patres in ea recognitione, atque emendatione Proteſtationes iſtic habitas, ac in ipſa Synodi calce deſcriptas, perlegiſſe, expendiſſeq́; ac earum, quantum ſacri Canones iuſtitiæ norma ſuadebant, rationem habuiſſe. Illam igitur ipſam Synodum, eiuſq́; Decreta incunctanter exequatur Amplitudo T. quando iam nullum legitimum obſiſtit impedimentum, & benè valeat in Domino, à quo diuturnam illi incolumitatem cum eius gratiæ incremento precamur. Romæ, die xxij. Maij, M. DC. VIII.

Amplitudinis T. Perilluſtris ac R^mæ

vti frater ſtudioſiſſ.

Hier. Card^lis Pamphilius.

PLACCAET
ENDE
ORDONNANTIE
VANDE AERTS-HERTOGHEN onſe ghenadighe Heeren ende Princen.

VVaerby vvordt ordre gheſtelt, tot goede ende neerſtighe onderhoudinghe van ſekere poinčten ende articulen, gheſioten ende ghearreſteert in het Synode Prouinciael van Mechelen, ghehouden inde maenden van Iunius ende Iulius, ſeſthien hondert ſeuen.

ALBERT ende ISABEL CLARA EVGENIA, Infante van Spaignien / by de gratie Godts Aertſ-Hertoghen van Ooſtenrijck / Hertoghen van Bourgundien / van Lotrijck / van Brabant / van Limborgh / van Luxemborgh / ende van Geldre / Grauen van Habſburgh / van Vlaenderen / van Artois / vā Bourgundien / van Thirol Pallſgrauen / ende van Henegouwe / van Hollandt / van Zeelandt / van Namen / ende van Zutphen / Marck-grauen des Heylighs Rijcks van Roome / Heere eñ Vrouwe van Vrieſlandt / van Salins / van Mechelen / vande Stadt / Stedē ende Landen

van Vtrecht / Overijſſel / ende van Groenin-
ghen / Allen den ghenen die deſe teghen-woor-
dighe ſien ſullen / Saluyt. Alſoo den Eerweer-
dighſten Vader in Gode / onſen ſeer lieuen ende
getrouwē den Aertſchbiſſchop van Mechelen /
van onſen Raede van State / ende de andere
Biſſchopen van ſijne Prouincien / ons hebben
ouergheb rocht de poincten ende articulen by
hen ghedecreteert ende gheordonneert in het
Synode Prouinciael tot Mechelen / ghehou-
den inde maenden van Junius ende Julius /
duysent ſes hondert ende ſeuen / verſoeckende
dat ons ghelieuen wilde daer toe te voegen onſe
auctoriteyt / tot bequamer ende ghereeder exe-
cutie van dier / in alles daer onſe eñ onſer Offi-
cieren behulp ende beweghinghe ſoude mogen
van noode weſen. Waer inne hebbende beuon-
den vele poincten grootelijcx dienende tot voor-
deringhe vanden dienſt Godts ende ſaligheydt
der ſielen / 'twelck wy ſeer beherten / ende voor
ſoo vele ons moghelijck is / ſoecken in alles te
beuoorderen / volghende de openinghe van on-
ſen 'tweghen daer op gedaen in hunne vergae-
deringhe door onſen ſeer lieuen ende ghetrou-
wen Preſident van onſen grooten Raet Mee-
ſter Jacques Liebart: Doen te vvetene, dat
hebbēde alles doen rijpelijck examineren in on-
ſe Raeden / Secreten ende van Brabant / ende
daer op ghehadt hun aduijs / willende alſulcken
goedt deughdelijck ende heyligh werck ver-
uoorderen / in geuolghe van het ghene dat eer-
tijts gedaen is gheweeſt by wijlen hooghloffe-
lijcker ghedachten den Coninck Philippus den
twee-

tweeden van dien naeme/onſen ſeer lieuen Hee-re ende Vader (wiens ſiele Godt ghenadigh zy) hebben geordōneert eñ gheſtatueert/ordōneren eñ ſtatueren by deſen de poincten eñ articulen hier naer volgende / om de ſelue onderhouden eñ naergeuolght te worden in alle de Biſdommen der voorſ. Prouincie van Mechelen.

I.

Inden eerſten/ dat niet geoorloft en ſal weſen/aen wien het oock zy/ſchole te houden/om te onderwijſen eenige kinderē/ 'tzy knechtkens oft dochterkens / al eer hy daer van oorlof ſal hebben verkregen vanden Scholaſter der plaetſen/in dien daer eenen is / ende elders / vanden Landtdeken/ eñ oock mede van onſen Officier principael: welcke permiſſie niet en ſal gegeuen worden/dan aen alſulcke perſoonen/ vā wiens goet leuē/ Religie/nutheyt eñ wijsheyt ſy volle ſatisfactie ſullē hebbē/ ontfaende van hen oock de profeſſie ende belijdinghe van 't gheloone by 'tvoorſ. Synode geordōneert ende geſtatueert.

II.

Ghelijcke belijdinghe ſullen doen in handen vanden Ordinaris / oft anderen daer toe ghecommitteert / alle Printers/ Boeckdruckers/ oft vercoopers / daer toe behoorlijcken gheauthoriʒeert by ons oft by onſe Officieren.

III.

De welcke ſullen oock belouen eñ ſweyren by eedt / dat ſy gheene verboden boecken en ſullen doen inbrengē/ vercoopen/vertieren/noch oock binden.

IIII.

En ſullen voorts niet moghen de voorſeyde

de Boeck-druckers eenige Boecken oft Tractaten drucken / al eer ſy daer toe verkregen ſullen hebben onſe opene brieuen / oft acten van permiſſie in behoorlijcke forme : de welcke wy niet en willen ghegheuen worden / dan naer behoorlijcke ende voorgaende viſitatie eñ approbatie der voorſ. Boecken oft Tractaten.

V.

Verbiedende aen alle andere / niet weſende toeghelaeten Boeck-druckers oft vercoopers / hen te moyen oft behelpen met vercoopen oft vertieren van eenighe Boecken.

VI.

Namentlijcken inde ſterfhuyſen van gheleerde lieden oft andere / daer eenighe Boecken geuonden ſullen wordẽ / wy verbieden aen hunne erfghenamen oft executeurẽ van hunne Teſtamenten / indien daer eenighe zijn / voorts te varen tot het vercoopen van alſulcke Boecken / al eer de ſelue geuiſiteert ſullen zijn (ſonder eenighen laſt niet te min van het ſterfhuys) by den genen die daer toe ghecommitteert ſal worden by den Ordinaris / ende by hen oorlof ſal vercreghen zijn tot den voorſ. vercoopinghe.

VII.

Inſgelijcs ordõneren wy / dat geene Camerſpelen / Comedien / oft andere ſpelen van recreatie / Danſen oft Liedekens gheprent oft gherepreſenteert en ſullen mogen wordẽ / 'ten zy naer behoorlijcke viſitatie / ende voorgaende cõſent / gelijck daer op particulierlijc geordõneert is by onſe brieuen van Placcarte / vãden vijfentwintighſten Mey / duyſent ſes hondert ende een.

VIII.

VIII.

Ende om te voorcomen ende verhoeden d'abuyſen die dicmaels geſchieden in het doopen vande kinderkens/door de cleyne experientien eñ onwetentheyt vande Vroedevrouwen/ ordõneren wy wel ernſtelijckẽ/ dat geene vrouwen haer en ſullen vervoorderẽ oft begeuen tot alſulcken officie eñ aſſiſtentie/'ten zy dat ſy daer toe te voren gheadmitteert zijn by den Officier eñ Magiſtraet der plaetſen / de welcke oock de ſelue niet en ſullen daer toe ontfanghen/ ſonder wel onderricht te zijn van haere nutheydt/ bequaemheyt/eñ Religie/by ſchriftelijcke atteſtatie vanden Paſtoor van hunne Parochie: ende worden de voorſ. Vroedevrouwen ghehouden te gelouen eñ ſweyren in handen vanden voorſ. Officier/ getrouwelijck ouer te brengen de kinderen tot de gheboorte / vande welcke ſy ſullen gheroepen zijn gheweeſt/ ende dat aenden Paſtoor daer onder ſy gheboren ſullen zijn/binnen den derden dagh van hunne gheboorte.

IX.

Soo wanneer de vrije Mercten / oft de wekelijcke merct-daghen ſullen comen te vallen op eenen Sondagh/oft anderẽ geboden Feeſtdagh/ordonneren wy aende Magiſtraten ende Wet-houderen vande plaetſen/ de ſelue te doen houden op den voorgaende oft naeſtvolghenden dagh / tot beteren gherieue ende ter gheleghentheyt vande ghemeynte.

X.

Beuelen inſghelijcks allen onſen Officieren eñ Rechteren/eñ dien van onſe Vaſſalen/ ſorge

Digitized by Google

te dragghen/dat de misdadighe die ter doot verwesen ſullen zijn / in tijt van hunne ſalicheydt vermaent mogen worden/ende dat ſy geadminiſtreert worden van het H. Sacrament des Autaers/ niet teghenſtaende dat van ſulcks tot noch toe gheen ghebruyck en is gheweeſt.

XI.

Verbieden eenen yegelijcken die de Heylighe Ordres oft Wijdinghe ontfangen ſullē hebben/ onder tijtel van Patrimonie van veertigh gulden 'sjaers / weſende den taux daer van ghedaen in het voorſ. Synode/ het ſelue af te gaen/ reuoceren / oft wegh te gheuen / 'tzy aen hunne vrienden oft andere/ noch oock het ſelue te vercoopen oft belaſten.

XII.

Verclarende alle ſoodanige ende diergelijcke giften/vercoopinghen / belaſtinghen/ beſettingen/ oft andere diſpoſitien van alſulcke goeden van geender weerden/ 'ten zy mits behoudende ende reſeruerende de tochte / oft anderſſins hen regulerende naer de ſolemniteyten by het voorſ. Synode geboden ende geſtatueert; ende op dat daer inne geen miſbruyck en geſchiede/ ordonnerē wy / dat alſulcke patrimoniale goeden ſullen gheſpecificeert worden in't inſtrument van hunnen tijtel/Orden oft wijdinghe.

XIII.

Ende willende voorts verhoeden ende voorcomen alle occaſien van ſuperſtitie / verbieden allen ende eenen yegelijcken/ van wat qualiteyt oft conditie ſy zijn / hun te onderwinden oft moeyen met waerſeggingen van toecomende/ oft

oft openbaringhen van verborghen ſaecken: eñ ſoo verre deshaluen eenige beticht oft ſchuldigh beuonden ſouden worden / ordonneren wy wel ernſtelijcken aen alle onſe Rechteren / ende aen die van onſe Vaſſalen / de ſelue te bannen voor altoos buyten onſe Landen ende Prouincien/ ſtraffende met groote boeten/ oft anderſſins de gene die tot alſulcke te raede gaen.

XIV.

Procederende oock ernſtelijcken eñ met alder vlijt tegens de geſuſpecteerde oft gheaccuſeerde perſoonen van toouerijen oft maleficien / volghens nochtans d'inhouden van het reglement dat hier op gemaeckt ende geſonden is geweeſt ſoo aen de Biſſchoppen ende Prelaten van herwaerts ouer/ als aen die van onſe Raeden ende andere gherichten/den twintighſten dagh van Julius duyſent vijfhondert twee en negentigh.

XV.

Ende gelijck wy ſeer nootelijcken beuinden/ dat in alder ſpoet eñ ernſtigheyt volbrocht ende gheexecuteert worde het gene by het H. Concilie van Trenten geordõneert ſtaet / nopende de competente portie vande Paſtoors / eñ dat ter plaetſen alwaer hier inne noch niet verſien en is;wy beuelen aende Raeden ende Magiſtraten onder de ſelue Prouincien / dat ſy hier op verſocht zijnde by de voorſ. Biſſchoppen / hen alle behulp eñ aſſiſtentie doẽ tot de executie van allen het ghene dat dien aengaende by het voorſ. Synode geſtatueert is: doende oock promptelijck depeſcheren hunne brieuen van mandementen aen alle Huyſſiers eñ Sergeanten / om

 reelijc-

Digitized by Google

reelijken te executeren alle 'tghene dat by de voorſ. Biſſchoppē ſal geordōneert zijn/het ware by maniere van prouiſie / oft diffinitiuelijck.

XVI.

Ende ſoo verre dat door de voorſ. middelen by het Concilie van Trenten geordōneert/ hier inne niet en ſoude connen verſien worden / de voorſ. Raden ende Magiſtraten ſullen debuoir doen om te vinden by opſettingen/collecten/oft anderſſins/ het gene dat de voorſ. Biſſchoppen ſullen verclaren te cort te comen ouer het behoorlijck onderhoudt vande voorſ. Paſtoors/ volgens den taux daer van gedaē in het voorſ. Synode / weſende onſe intentie / dat ſoo wanneer de voorſ. Ordinariſen ſouden weſen in gebreke van te verſien aende voorſ. Paſtoors/ op de voorſ. competentie/ dat alſ-dan de ſelue Paſtoors hun ſullen moghen vertrecken ende addreſſeren aen onſe Raeden van hunne Dioceſe reſpectiuelijcken / om op hun beclagh daer inne verſien te worden/ bijſonder by interuentie van onſe Fiſcalen/indien des noodt zy.

XVII.

Onſe voorſ. Officieren/ eñ die van onſe Vaſſalen ſullen hun behoorlijck eñ getrouwe debuoir doen / aengaende de gene die hunne wooninghe veranderen van d'een plaetſe op d'andere / ſoo 'tſelue gheordonneert is by de Placcacten vande Princen onſe voorſaten.

XVIII.

Ende op dat alles te beter achtervolght ende onderhouden worde / ſoo is onſe intentie / dat alle Paſtoorē/ bemerckēde in hunne Parochien

eeni-

eenighe ter woonſte ghecomen te weſen wt andere Parochien oft Steden / ſullẽ de ſelue doen ouerlegghen brieuen van getuygeniſſe vanden Paſtoor van hunne leſte wooninghe: eñ indien ſy dat weygeren / ſoo ſullen de Paſtooren daer van de wete doen daer dat behooren ſal / om ten opſiene van alſulcke perſoonen daer inne voorſien te worden by de Biſſchoppen / Officieren / ende Magiſtraten der plaetſen / alſoo de ghemeyne weluaert 'tſelue vereyſchen ſal.

XIX.

Ter plaetſen alwaer tot noch toe de Sondaeghſche Scholen niet opghericht en zijn (de welcke nochtans wel nootelijck zijn tot het onderwijſen vande arme kinderen) willen wy eñ beuelen wel ernſtelijck aen alle onſe Officieren / Magiſtraten eñ Wethouderen / eñ die van onſe Vaſſalen / behulpigh eñ bijſtandigh te weſen aende voorſ. Biſſchoppen / oft hunne gedeputeerde / ſoo tot oprechtinge ende opſtellen van dier / als tot het verhael ende innen vande penningen daer toe noodigh / ſelfs tot den iaerlijckſchen ſalaris vande Meeſters ende Meeſterſſen: ordonnerende allen die 't behooren ſal / dat ſy hunne kinderen daer ſeynden ſullen op alſulcke boeten als ſy beuindẽ ſullen te behooren.

XX.

Ende alſoo het voorſ. Synode heeft gheſtelt eenen ſekerẽ termijn dien mẽ ſal moeten onderhouden inde verpachtinge vande goederẽ vande Capitulen / Cloosterẽ oft andere Beneficien / met ſekere diſtinctie aldaer geroert: ſoo beuelen wy alle onſe onderſaten hen daer naer te voe-

 ghen /

Digitized by Google

ghen / eñ niet te pachten oft aenueerden alſulke goederen / den voorſ. Capitulen / Clooſteren oft andere Gheeſtelijcke Beneficien toebehooren-de / voor anderen langeren termijn / op pene van nulliteyt van hunnen pacht.

XXI.

Beuelen daer en bouen aen alle onſe voorſ. onderſaten / van wat qualiteyt ſy zijn / die in hunne bewaerniſſe hebben eenighe Reliquien / Cieraten / Brieuen / oft eenighe goederen / be-ſcheet oft bewijſen / raeckende oft toecomende eenige Kercken / Clooſteren / Godtſ-huyſen oft andere Gheeſtelijcke plaetſen gheruineert oft verlaten zijnde door de continuatie van deſe in-landtſche oorloghe / dat ſy die ouerlegghen in handen vanden voorſ. Aertſchbiſſchop eñ Biſ-ſchoppẽ / yeder reſpectiuelijc in ſijn Dioceſe / om by hen order ghegheuen te worden tot het be-waeren van dien gheduerende deſe oorloghen.

XXII.

Inſgelijcks om te voorcomen eñ te beletten alle voordere verduyſteringhen eñ verſwijgin-gen van geeſtelijcke fondatien / ſoo ordonneren wy eenen yegelijcken / 'tzy de patroonen / hunne erfghenamen oft andere / hebbende in handen eenige originale tiltren / autentijcke copyen van dien / oft andere bewijſinghen hoedanigh die zijn / eenighſins raeckende alſulcke fondatien / oft gheeſtelijcke goederen / die voorts te bren-gen / ende exhibitie daer van te doen aende Biſ-ſchoppen / onder wiens Dioceſe ſy ſullen woon-achtigh zijn: ende in geualle van weygheringhe oft vertreck / authoriſeren ende beuelen onſe

Offi-

Digitized by Google

Officieren ende dien van onſe Vaſſalen / hen
daer toe te bedwinghen by behoorlijcke midde-
len van bedwanghe.

XXIII.

Eyndelijcken / alſoo wy de conſeruatie vande
voorſeyde Kercken ſonderlinge voor gerecom-
mandeert hebben / oock vande Godts-huyſen /
tafelen ende diſſchen vanden Heyligen Gheeſt /
ende alle andere deughdelijcke fondatien / ghe-
lijck oock de goederen der ſeluer / van welcke
goederen een goede partije is ghecomen vande
Princen onſe voorſaten / oft van onſe Vaſſa-
len / eñ zijn gelegen in onſe landen ende prouin-
cien onder onſe Hoogheyt ende iuriſdictie / ons
betrouwende eñ verſekerende vande goede af-
fectie die de voorſ. Aertſchbiſſchop eñ Biſſchop-
pen hebben om ons hier inne behulpigh te zijn /
in voldoeninghe van het debuoir / d'welck door
de geeſtelijcke Rechten hunnen laſt eñ digniteyt
toeſtaet / hebben wy prouiſionelijcken / ten op-
ſiene als vore / gheordōneert / ende ordōneren by
deſen in conformiteyt van 'tgene dat wy alree-
de geordōneert hebben aende voorſ. Aertſchbiſ-
ſchop by acte van Commiſſie vanden ſeuen-
thienſten dagh van Mey / duyſent ſes-hondert
ende ſes / dat in alle ſteden / dorpen ende plaet-
ſen van hun Dioceſe reſpectiuelijck de voorſey-
de Biſſchoppen by hen oft by de ghene die ſy
daer toe committeren ſullen / met interuentie
vande patroonen vande fondatien / indien daer
eenighe zijn / oft ſulcke andere die daer van hier
te voren de ſorghe ghedraghen hebben / oft an-
derſſins vanden principaelen Officier der plaet-
ſen /

ſen / inſtellen ende prefigeren eenen ſekeren or-
dinariſen ende ſtaenden dagh t'elcken iaere/om
by de ontfangers ende andere handelinge heb-
bende vande goederen / innecomen eñ pennin-
ghen / den voorſ. Godtſ-huyſen / Gaſt-huy-
ſen / Fabrijcken vande kercken / tafelen van-
den heylighen Geeſt / oft vande ghemeyne ar-
men / huyſen vande arme kinderen / ende ge-
neraelijck allen anderen deuoten plaetſen toebe-
hoorende / t'elcken iaere rekeninghe by ghe-
ſchrifte te doen van hunnen ontfanck ende han-
delinghe / verkieſende ende beſluytende onder-
linghe den ſeluen dagh / den welcken ſy ver-
condighen ſullen aen de ontfanghers / om ten
ſeluen daghe bereedt te zijn t'elcken iaere/op al-
ſulcken boete van ghelde die daer toe gheſtelt
ſal worden / ten profyte vande ſelue fondatie
der goederen daer van ſy den ontfanck ende
handelinghe zijn hebbende.

XXIV.

Ende in-dien alſulcken handelinge in eenige
plaetſen oft vlecken by verſcheyden perſoonen
geadminiſtreert wordt / als ſomtijdts gebeurt
deur Kerck oft Caritaet-meeſters / de welcke
hun (byſonder inde dorpen) ghemeynlijck d'een
op den anderen zijn excuſerende: de voorſey-
de Biſſchoppen/ hunne ghecommitteerde Pa-
troonen oft Officieren/ſullen onderlinge ramen
ende ouer-comen om tot de ſelue adminiſtratie
te ſtellen een oft twee van hen / blijuende noch-
tans d'andere mede verbonden ende reſponſa-
bel in cas van inſoluentie vande voorgaende
hier bouen gheroert.

XXV.

XXV.

Ten ouerbrenghen ende in 't presenteren van welcke rekeninghe / bouen de ghene die tot noch toe daer-toe gheuaceert hebben / 't zy van onsen 't oft van onse Vassalen weghen / soo is onse intentie / ende wy ordōneren bydesen / achter-volghende 'tghene dat ghedaen is geweest by wijlen sijne voorſ. Maiesteyt / by sijne brieuē van Placcaete / in approbatie van het Synode van Camerijck / vanden eersten dagh van Junius / duysent vijfhondert seuenentachtentigh / dat de voorseyde Bisschoppen / oft hunne ghecommitteerde daer sullen interuenieren / sonder eenighen cost oft last vande voorſ. Godtſ-huysen / tot betere directie vande saecken / ende ten ghenoeghe van een yeghelijck / ende ten eynde dat de ouer-comende swarigheden beslicht moghen worden by ghemeynen aduijse van de gene die ouer de voorſ. rekeninghe sullen staen.

XXVI.

Ende in ghevalle dat door alsulcke decisie oft ordōnantie yemandt soude willen pretenderen beswaert te wesen / sal hem des mogen beclagen voor den werelijcken Ouersten / Rechter der plaetsen vande fondatie / daer van d'administratie gheexerceert is / tot coste vands welcke fondatie sal alſ-dan gesustineert worden 'tgene by de auditeurs gheordonneert sal zijn geweest.

XXVII.

Ende soo wanneer de voorſ. Godtſ-huysen oft Geestelijcke plaetsen sullen geuisiteert wordē by hunne Vicarisen / oft andere daer van last hebbende / sullen alſ-dan hen oock daer laeten

vinden

vinden de voorſ. prouiſeurs oft adminiſtra-teurs/als ſy daer van de wete ſullẽ gehadt hebben/ doẽde hun communicatie vande rekeninghen alreede ghedaen ende ghesloten / indien ſy des verſocht worden.

XXVIII.

Ende op dat de voorſeyde goederen te beter gheconſeruert ende by een mogen blijuen / verbieden wy anderwerf wel ernſtelijcken by deſen/ achter-volghende ſelfs de diſpoſitie vande geſchreuen Rechten/ alle alienatie/ vermangelinghe/belaſtinghe/oft verpandinghe van dier.

XXIX.

Wel verſtaende/ dat ingheualle van merckelijcken noot oft andere voordeelige oorſaecke/ in conſideratie van welcke men ſoude moghen oft moeten daer-toe verſtaen/ſoo is onſen wille ende intentie/ dat alle 'tſelue gheexamineert ſal worden/ eñ daer op rijpelijck ghelet by de voorſchreuen Biſchoppen / ende by alſulcke andere daermẽ tot noch toe toevlucht genomen heeft/ ende by yeder van hen daer op reſpectiuelijcken gheinterposeert te worden hun conſent by gheſchrifte.

XXX.

Ende ſoo wanneer by examinatie / oft in't verhooren vande voorſeyde rekeninghen / oft anderſſins / de voorſeyde Biſchoppen / oft hunne ghecommitteerde / ſullen eenighe notabele abuyſen beuinden / ſullen daer van onderrichten onſe Fiſcale vande Reſpectiue Raeden van elcke Dioceſe / om daer inne van officie haluen voorſien te worden / naer behooren.

Ont-

Ontbieden daeromme ende beuelen onſen ſeer lieuen ende ghetrouwen den Cancellier/ ende Lieden van onſen Raede geordonneert in Brabant/ Meyer van Louen / Amptman van Bruſſel/ Schoutetten onſer ſteden van Antwerpen eñ van 'sHertoghen-boſſche / ende allen anderen onſe Juſticieren / Officieren/ ende Onderſaten die dit aengaen ſal / dat ſy deſe onſe teghenwoordige Ordonnantie publiceren ende doen vercondighen elck in ſijne iuriſdictie reſpectiuelijck/daer ende alſoo behooren ſal/ende voorts die onder-houden ende obſerueren/ doen onderhouden ende obſerueren in alle heure poincten ende articulen/ſonder daer teghens te comen oft laeten gheſchieden in eenigher manieren. Want ons alſoo ghelieft. Des t'oorconden hebben wy onſen Seghel hier aen doen hanghen. Ghegeuen in onſe Stadt van Bruſſel den leſten dagh van Auguſto / in't jaer ons Heeren duyſent ſes hondert ende acht.

By de Aertſch-Hertoghen.

Buſchere.

SVM.

SVMMA PRIVILEGII.

ALBERTVS & ISABELLA CLARA EVGENIA Infans Hiſpaniarum, Archiduces Auſtriæ, Duces Burgundiæ, Brabantiæ, &c. Sereniſſimi Belgarum Principes, Illuſtriſſimi ac Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Mechlinienſis rogatu, conceſſerunt, vt *Decreta & Statuta Synodi Prouincialis Mechlinienſis, die vigeſima ſexta menſis Iunij, anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi, Pontificatus Sanctiſſimi in* CHRISTO *Patris ac D.N.D.* PAVLI *Diuina prouidentia Papa V. anno tertio inchoata, & vigeſima die menſis Iulij eiuſdem anni concluſa*, per Ioannem Moretum Typographum Antuerpienſem (& non alium citra eiuſdem Moreti voluntatem) excudi ac diuulgari poſſint: & quò pleniùs dictæ Synodi Decreta ſe comprobare teſtarentur, ſuum ſuper iiſdem Edictum in fine apponi mandarunt, vt latiùs patet in litteris datis Bruxellæ, xxvj. Auguſti, M. DC. VIII.

Signat.

Praets.

IIDEM Sereniſſimi Belgarum Principes eadem Synodi Prouincialis Mechlinienſis Decreta & Statuta ſoli Balthaſari Moreto Ioannis F. recudendi facultatem conceſſere, litteris datis Bruxellæ XXVIII. Ianuarij, M. DC. XI.

Signat.

S. De Grimaldi.

Et in Concilio Brabantiæ.

I. de Buſchere.

Digitized by Google